

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

Peter Huckauf

Milan Hrabal

Ján Mančuška

Olga Stehlíková

Obsah:

seker

- Michal Šanda: Říp (6)
Z antikvariálních banánovek – Minulost Tábořska (12)
Nalezeno v knize (16)
Zmrtvýchvstání Revue Pandora (17)
Wagner a Liszt v Piešťanech (20)

arášek

- Art Brut Live (23)
Ján Mančuška: První retrospektiva (26)

papírníci

- Dr. Šofar: Odečty (30)
Petr Štengl: Listování (34)
Básník Ticho: Play off (39)

erb

- Olga Stehlíková: Proti hotelu Bellevue (42)
Michal Šanda: Jak prali prádlo u Šroubků (46)
Peter Huckauf (48)
Anna Brikciusová: Vesmírem je žena (56)
Eva Nováková: Experimentální poezie na téma 22 let společných dotyků, vzletů a držko pádů (58)

národ

- Milan Hrabal: Srbská i jiná Lužice 2015 (61)

**SYSTÉM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!**

První stránka (titulní):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popis a na str. 2.

Druhá stránka (obsah):
BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popis obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Na titulní stránce: 21. srpen z kalendáře (k článku na str. 20)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 8, rok 2015, ročník 16. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Michal Šanda. Redakce: Václav Dvořák, Štěpán Kučera, Petr Štengl, Štefan Švec, Martin Vokurka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet, a. s. Časopis je exportován Ústavem pro Českou literaturu AV ČR. ISSN 1804-963X

Nahot Foto- aktu- alita

Foto Michal Šanda

•~ / •• / • / •~ / •• / ••• / •- / ~ /
/ •• / • / •- / •- / •• / ••• / •• / •~
/ •- / ~ / ••• / •• / •~ / ~ / •- / •- / •
/ •- / •• /

Michal Šanda

Babiččin vajglový kompot.

S
ekera

Foto Michal Šanda

Bohumila Grögerová

Je to rok, co 21. 8. zemřela básnířka, spisovatelka a překladatelka Bohumila Grögerová. Připomínáme si ji jejím úplně posledním textem.

(mš)

Bohumila Grögerová

Příběh silné černé tužky

Tužka píše

Píšu — tím zanechávám za sebou stopu

Píšu — to je projev mé existence

Muž, který mne v obchodě zakoupil, mne přinesl jako dárek jedné staré ženě. Byla jsem překvapená, jak se zaradovala. Nebude prý už osamělá. Vzala mne do ruky a pohládila. Líbilo se mi to, bylo to poprvé — a snad naposledy.

Když stará žena osaměla, vyhledala keramickou nádobu, kterou jí věnovala její dávná milovaná přítelkyně, a mne do ní postavila. Dlouho jsem se rozhlížela, kde stojím. Okolo mne se kupily rytiny písma a kreseb starých Mayů a Aztéků. Kdo jim dnes rozumí? Stará paní se mnou zachází dobře, nepraští se mnou o stůl — tuha by se mohla zlomit, ani mne nenechá válet se po zemi.

Budu jí věrně sloužit, dokud bude tuha psát.

Nepíšu od rána do večera. Starou paní bolí oči, stále rychleji slepnou. Ráda si však vzpomíná, co za svůj dlouhý život zažila, a to jí pomáhá žít.

Jsem jen černá tužka
lidské ruky služka
lidské ruky poslušná
kdo se mnou píše
je z jiné říše
říše nevidoucích
slepoucích a slepých

Jsem poslušná tužka
své slepé paní služka

nevím co píšu
nechápu co píšu
ale píšu poslušně píšu
jak mne ruka vede

Nepíšu jen po papíře
píšu i po stole
tam kde
papír nestačí.

Zanechávám silnou stopu
jsem silná černá tužka
jmenuju se Permanent marker
sloužím starým a poloslepým
Ani stará paní, která mne dostala co dárek, nevidí
její ruka mne vede po paměti, občas se pozastaví, snad odpočívá.
Pak mne zas energicky uchopí a nasadí na papír
Co píše, mne nezajímá, jí se to však zřejmě dotýká, někdy se rozesměje, jindy napsané na kousky roztrhá, zahodí, a mne dopáleně postaví zpátky do nádobky s kresbami Mayů a Aztéků.
Pak odejde. Kam?
Nevím.

Dnes stará paní plakala. Slyšela jsem lidské hlasy. Naříkající, zoufalé. Jsem ráda, že nejsem člověk, ale jen tužka, kterou nic nebolí. — Ale ani neokouzlí, řekla by paní.
Co bych psala já, kdybych uměla vést samu sebe?
Psala bych jen:
Jsem silná černá tužka Permanent
Nejlepší na světě
Nade mne není
V noci odpočívám v nádobce Aztéků a Mayů. Neumím hrát míčové hry ani stavět pyramidy. Jen se dívám a čekám, až mne stará paní vezme do ruky a já začnu psát — plnit smysl své existence.

(Deník 2014, poslední věta: „Jsem tu ráda sama, je ticho, klid.“)

květen–srpen 2014

S ekera

Říp

27. 6. 2015

Expedici na legendami opředený Říp pořádá každoročně básník a horolezec Milan Děžinský. Pokaždé jsem měl něco pilnějšího na práci, letos jsem se ale skálopevně rozhodl, že se musím expedice zúčastnit. Bohužel se den před odjezdem konala Žižkovská noc a tahle noc byla proklatě dlouhá a já zaspal. Zůstal jsem trčet doma u počítače a mohl jsem maximálně prostřednictvím Facebooku sledovat, jak si počínají moji odvážní kolegové.

Sešli se ráno v 10:00 v Roudnici nad Labem. U přístavního mola už na ně čekala loď, která sem přepravila jejich bagáž: stany, cepíny, mačky, skoby, lana atd. V restauraci Monaco, která je známým shromaždištěm šerpů, si najali nosiče. Ještě nakoupit zásoby potravin a mohli vyrazit.

Než se dostali do base campu, museli urazit plných 5 km v divoké, neprobádané krajině, avšak ani na místech krátkého zaslouženého odpočinku nezháleli a každý z účastníků expedice přečetl báseň svého oblíbeného zahraničního horolezce. Zazněly tu verše Edmunda Hillaryho, Hermanna Buhla, Reinholda Messnera, Jerzyho Kukuczky, Kurta Diembergera nebo Louise Lachenala.

Po založení base campu na úbočí hory se vedoucí expedice Milan Děžinský po poradě s Ondřejem Hanusem a Radkem Fridrichem rozhodl pro výstup jižní stěnou, tzv. Čechovou cestou. Olga Stehlíková s Alžbětou Stančákovou zdolaly technicky obtížný travers a na tzv. Pražské vyhlídce zbudovaly předsunutý tábor, z něhož posléze vyrazili na závěrečný výstup k vrcholu. Nebudeme čtenáře zbytečně napínat a prozradíme, že nezměrné úsilí bylo korunováno úspěchem a na vrcholu stanuli všichni členové expedice, a to bez použití kyslíkových přístrojů!

Michal Šanda

České dráhy JX68 0806
 1154 *0273-041 JX0806 UPOK008875
 26.06.15 13:06 Praha Mas.nádr.
 IN 25 Osob: 1 Trida: 2
 zpáteční Km: 66
 Z: **Praha Masarykovo n.**
 Do: **Roudnice n.Labem**
 Pres: PHAHO.Z.,Kralu/Vlt,Vraňany

Plati od: 27.06.15
 do: 28.06.15

Jízdu nutno nastoupit 1.den platn.

Sazba DPH 15%
 DIC: CZ70994226
 Cena: Kč 140,-
 Hotové

CD 07352 4113

Výstup na Říp jižní stranou

ČERVEN 27 Výstup na Říp jižní stranou

Veřejná · Pořádá Milan Děžinský

sobota v 10:00
 od teď za 2 d · 23 °C / 13 °C Možnost deště

Roudnice nad Labem Zobrazit mapu

6. básnická expedice na Říp. Večerní čtení v roudnické Galerie moderního umění Roudnice nad Labem.

Plán expedice

Den: 27. červen 2015

10:00 Účastníci expedice se setkají u roudnického mostu na zahrádce restaurace Monaco na Karlově náměstí a vydají se přes vrch Slavin (dříve Šibeňák) ořechovou alejí Svatopluka Čecha směrem k slavné hoře.

V minulých ročnících bývalo zvykem, že úvodní slovo si před započetím výstupu brával podřípský rodák. Protože nám ale slavní rodáci docházejí, ujmeme se slova Milan Děžinský.

Zúčastním se **Pozvat**

43 **33** **187**
 zúčastní se možná pozvaní

POZVAT PŘÁTELE

+ Přidat přátele k této události

Pavla Horáková **Pozvat**
Zuzana Lazarova **Pozvat**
Kateřina Rathouská **Pozvat**

HEBÁVIA AKTIVITA

Michal Šanda
 3 hod · Praha ·

Sice jsem si včera za 140 Kč vzorňácky koupil na dnešek zpáteční jízdenku Praha - Roudnice, ale probudil jsem se až teď, kdy už se ostatní horolezci blíží do base campu. Na dálku vám tedy aspoň držím palce, aby se podařil útok na vrchol a jižní stěna byla zdolána. Zdolána!!!

To se mi líbí · Komentář · Sdílet

Olina Stehlíková Michale!
 2 hod · To se mi líbí

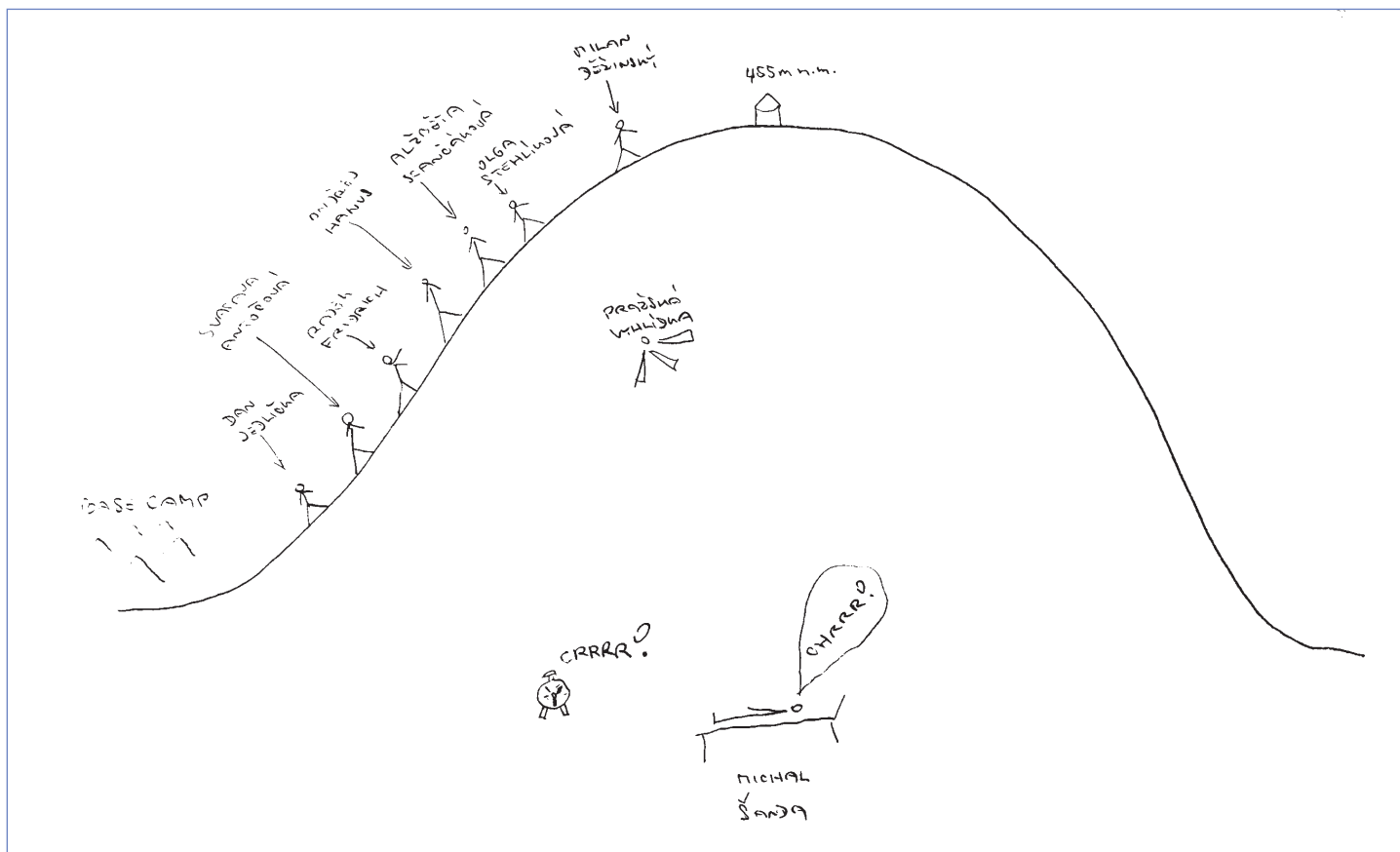
Pavla Horáková Michale!
 2 hod · To se mi líbí

Michal Šanda To je tak, když člověka probudí budík a on si řekne: ještě na minutku, na vteřinku přivřu oči...
 1 hod · To se mi líbí

43 **30** **188**
 zúčastnili se možná pozvaní

SOUVISEJÍCÍ UDÁLOSTI

ZAŽÍT ROUDNICE JINAK
 19. září v Roudnici nad Labem
 Milan Děžinský se zúčastní
 Přidat se · Možná

Z antikvariátních banánovek

S
ekera

Roman Cikhart
byl patriotem
v tom nejlepším
smyslu slova. Své
celoživotní bádání
zaměřil na rodné
Táborsko, a právě
jeho přičiněním je

tento region po stránce historické

ROMAN CIKHART

MINULOST TÁBORSKA

V Táboře 1946
Nákladem »Jihočeské společnosti pro zachování husitských památek«
Tisk H. Čeněk Tábor.

zmapován naprosto podrobně, jako žádný jiný v Čechách. Narodil se roku 1886 v mlýně Na pile poblíž zříceniny hradu Borotína. Vystudoval učitelský ústav v Soběslavi, poté coby pedagog působil na školách v Radeníně, Radkově, Jistebnici a Táboře. Publikoval v řadě časopisů, Český jih, Tábor, Národní politika, Národní osvobození, Časopis společnosti přátel starožitností českých, redigoval Věstník jihočeských museí a vlastivědný časopis Kraj kalicha.

Minulost Táberska

Roman Cikhart

Šelmberk

Knižně vydal Okres Tábořský (1907), Borotín, nástin historický (1909), Minulost městečka Borotína (1913), Tábořsko (1922), Minulost města Jistebnice (1925), Tvrz Polánka v Tábořsku (1934), Krajem božích bojovníků (1935), Tábor a Tábořsko ve světle historie (1940), nebo Mladá Vožice (1948). Minulost Táberska vyšla v roce 1946 coby příloha Jihočeského sborníku historického. Roman Cikhart zemřel v Praze 10. 9. 1957.

Dobrym příspěvkem místopisným je popis diecése pražské z 1et 1344-1350, v němž se jmenují již tyto fary : Blanice, Budislav, Dírná, Hlasivo, Hlavatce, Hory (Smilovy), Hoštice, Hroby, Chotoviny, Choustník, Chýnov, Janov, Jistebnice, Karemberk (Kamberk), Klokoty, Kostelec, Lazice (nyní Nová Ves), Malšice, Miličín, Oldřichov Větší, Planá, Pohnání, Radenín, Ratibořice, Skalice, Soběslav, Šebířov, Tučapy, Ústí (Sezimovo) a Vožice (Mladá).

Drobná ona šlechta seděla na pouhých dvorech nebo pevnějších tvrzích (od slova tvrdý), kdežto zděných hradů u nás do 13. stol. nebylo. Podnět k jejich zakládání dal vpád Tatarů do Evropy. Ve starších dobách uchýloval se lid za nepřátelských vpádů za ohrady starých hradů a prvních kamenných kostelů čili kostelců (ze slova castellum, tj. hrádek). V našem kraji zachoval se takový kostelík na Podolském Kostelci. Posud tu dobře rozeznati můžeme původní románský kostelík (dnešní sakristie) s kamenným oltářem posud tu uchovaným, s věží zařízenou k hájení a kolem něho hradební (nyní hrbitovní) zeď. Později rozšířen byl kostel (ve 14. stol.) přístavbou gotickou. Podobné opevněné kostelce byly také ve Hrobech (kostel „v hrubech“ tj. náspech), v Pohnání a v Nedvědicích.

Z hradů, k nimž náležely vesnice našeho obvodu, připomíná se nejdříve H r a d i š t ě, jehož poslední zbytky, vejčítá věž s cimbuřím a část druhé věže zachovaly se v dnešním pivovaru v Táboře. Připomíná se r. 1232. O málo později (1243) čte se i jméno P ř i b ě n i c, kde již dříve byla patrně osada Přiběniců, jakož i C h o u s t n í k a (1252). Ze 14. stol. pocházejí hrady Š e l m b e r k (1318) nad Vožicí, B o r o t í n, známý od r. 1356 a nazvaný po blízkém městečku prastarého původu, K o z í (1377), proslavený pozdějším pobytem Husovým a S o b ě s l a v (1394), vystavěný při obvodu města již 1293 připomenutého. Také z tohoto hradu zůstala na naše

věž „Hláška“ a při ní část příkopu, ostatek zaujal rovněž pivovar. Z ostatních hradů zůstaly pouhé trosky, jen na Šelmberce je posud vysoká hláška, skýtající pěkný rozhled do krajiny podblanické.

Největší část území dnešního Táborska dostala se v neznámé době i neznámým způsobem v majetek rodu V í t k o v c ů , „po královsku panských“. Jak lze z historie rodu stopovati, ovládal nejprve krajinu Vltavskou, kde také byla jeho kolébka, Přice. Odtud rozšířila se jeho moc do povodí Lužnice a horní Vltavy až k hranicím zemským). V době největšího rozmachu své moci ovládal krásný rodový erb Vítkovců, pětistá růže, celé území od Sedlčan až po Krumlov četnými hrady a tvrzemi), jak posud mnohé kamenné památky i pečeti někdejších jejich míst poddaných svědčí. Z našich výše jmenovaných hradů toliko Šelmberk jim nepatřil; byl ojedinělým majetkem rodu B u z i c ů erbu svinní hlavy v našem kraji. Tato jejich odnož, píšící se po Šelmberku, náležela k předním rodům českým až do svého vymření (1597). Z rytířských rodin nabyli většího majetku ve zdejší kraji M a t o v c o v é, mající ve znaku předeek vzepjatého koně (posud ve znaku městečka Borotína). Psali se po Pacově, Chýnově a Malovicích (u Netolic). Více drobných statků také měl u nás rod, jenž užíval v erbu šikmého pruhu a v klenotu sedícího chřta. Jednotlivé jeho odnože psaly se po Rzávěm, Vražném a Lideřovicích v krajině chotovinské. K c í r k e v n í m u majetku náležel v 1. 1250–1413 Chýnov s panstvím, kdežto Radkov a část Kozmic patřily koleji p r a ž s k é u n i v e r s i t y. Takové bylo rozdělení půdy v době předhusitské. Snaha po zvýšení důchodů, jak toho vyžadovaly rostoucí náklady vyšší životní úrovně naší šlechty i vydání správní, vedly k nové kolonizaci ve 13. stol. Dálo se to tak, že páni prodávali německým osadníkům lesy, aby je káceli a na nově získané půdě hospodářské se usazovali, ježto z nových vesnic kynul jim větší zisk než z lesů s laciným dřívím. V našem kraji něco podobného nepozorujeme. Bylo tu zajisté dosti osadníků českých, které rostoucí populace tlačila do hor. Tak zůstaly tyto krajiny zachovány národu a Táborsko bylo vždy nejčistějším krajem. Výjimku činí toliko K a m b e r k (pův. Karrnberg), jediné městečko vysazené podle práva německého a osazené německými kovy, ale již r. 1437 nebylo tam památky po Němcích. Jméno hradu Šelmberka neznamena víc, než oblibu české šlechty v německých názvech. Zato hojně bylo u nás založeno nových vesnic, zvaných L h o t a m i. Říkalo se tak vesnicím založeným „na lehotě“ (lehkém bydle), protože po několik let či po jistou lhůtu osvobozeny byly od břemen. Na Táborsku máme takových Lhot zvláště mnoho. Aby se od sebe rozeznávaly, dostávaly přísudek po majiteli, rychtáři, největším sedláku, nebo podle polohy či vlastnosti). V nových vesnicích, založených podle

práva zákupného, (robota senná) nebo při dovozu (robota tažná), větší hospodáři s potahem, menší jen robotami pěšími. Kromě robot dávali poddaní pánu „ú r o k“ na penězích, a to o sv. Jiří a o sv. Havle, někde také ospy (obilí sypané), kury (slepice nebo kuřata), husy a j. Mlynáři vykrmovali mlýnským prachem vepře. Poddaní byli buď osedlí (sedláci) nebo podsedkové (chalupníci) a zahradníci. Selským statkům říkalo se dvory kmecí (kmet sedlák) na rozdíl od panských dvorů poplužních. Tak dokončeno bylo, až na malé doplnění v 18. a 19. století, zakládáním nových vesnic tzv. familiantů, osídlení našeho kraje. Všeobecně možno říci, že síť osídlení byla v té době mnohem hustší, než v době přítomné. Dvojími dlouholetými válkami, v době husitské a za války třicetileté, jichž dějištěm byl i náš kraj, zpusťeno bylo mnoho osad, z nichž některé zašly úplně, že po nich zůstala sotva paměť místa, jiné byly svedeny k panským dvorům a více neosazeny. Tak porušena byla souměrnost někdejšího zalidnění zejména v krajině mezi Tábořem a Choustníkem a mezi Jistebnicí a Borotínem. Také máme u nás případy, že dvě osady časem splynuly v jednu).

Pokud s v o b o d n í k ů se týká, nelze přejítí nápadný zjev, že právě na samém Táborsku, přesněji řečeno na Mladovožicku, bývalo svobodníků téměř tolik, jako v celé ostatní zemi. Zjev ten nebyl posud uspokojivě vysvětlen. Domnívám se, jak jsem již r. 1912 jinde uvedl., že tato svobodství vznikala drobením malých vladýckých statků, jak toho máme ne jeden doklad. A že v našem kraji bylo právě mnoho takových drobných statků, daly vznik mimořádně velikému počtu svobodníků. S tím se shoduje pozdější (1926) výklad Sedláčkův, dle něhož „svobodníci vznikly povětšinou z držitelů vladýckých, kteří nebyli s to udržeti si zbrojného koně, zřídka z lidí, kteří byli od svých vrchností osvobozeni pro nějaké zásluhy. Tito snad se jmenovali d v o ř á c i. Bylo svo-

bodníkův zvláště mnoho v krajích Bechyňském a Čáslavském, zejména na žitné a ovesné půdě“.

Ze zadumaného našeho kraje, v němž žilo tolik hloubavých myslí, vyšli již před Husem dva znamenití mužové. Je to M i s t r V o j t ě c h Raňkův z J e ž o v a, učený mistr a rektor university pařížské a později scholastik kostela pražského, latinsky M. Adalbertus nebo Albertus Ranconis de Ericinio zvaný († 1388). Za jeho rodiště možno považovati Malý Ježov na Mladovožicku, jehož vladyka Ránek z Ježova nadal kostel v Těchobuzi půl lánem dědiny a mohl býti otcem našeho „mistra Vojtěcha“. Jak známo, od M. Vojtěcha Raňkova pochází také čestné příjímí „Otec vlasti“ pro Karla IV., jak ho po prvé v pohřební řeči o pohřbu slavného krále užil. Druhým výtečným rodákem kraje je M i s t r M a t ě j z Janova († 1394), přímý předchůdce Husův v české reformaci. Studoval rovněž v Paříži, snad za pomoci svého ježovského krajana, který ho i později u sebe v Praze choval a jej vydržoval. Rodištěm jeho je Janov u Ml. Vožice, nebyl však synem rytíře Václava z Janova, nýbrž královského poddaného (k hradu vožického), ježto v Janově nikdy sídla rytířského nebylo“.

Století 16. přineslo zdejšímu kraji nový zdroj příjmů a zaměstnání rozvojem h o r n í c t v í. Tak obnoveno bylo dolování na Horkách u Tábora, kde již ve 13. stol. byly stříbrné doly. Správu dolů zdejších vedl královský perkmistr. R. 1540 pracovalo se tu na třech místech, později otevřeny ještě dvě štolý. U H o r R a t i b o ř s k ý c h, původně Nové Ratibořice zvaných, objevena byla stříbrná ruda okolo r. 1526 a r. 1593, kdy tu dolovali Rožmberkové, zdejší hory „v hojnosti štědře vyplatily se“. Také u Starých R a t i b o ř i c a S t a r é V o ž i c e těženo stříbro, na posledním místě od nepamětných dob, s největším však zdarem právě v 16. a 17. stol. V Kamberce byly zlaté doly již ve 13. stol. Všechny tyto doly opuštěny, takže dnes jen skrovné památky připomínají slavné doby dolování. V K a m b e r c e uchovaly se dávno opuštěné doly Farský, Načeradský a u Předbořic Studený. Celé východní pořadí tamního náměstí je vystavěno na haldách. Zlaté doly byly také u Ú r a z u. Šachta bývala při ústí cesty od Hoštic do vesnice. Odtud asi 20 – 25 kroků je prý ve skále výklenek, kde býval obraz, a odtud vede chodba, jež se asi po 20 m rozdvíjí. Zprávy o dolování jsou z r. 1790, kdy tu těžili hrabě Fr. Jos. z Kuenburgu (po něm od 1782 hr. Serényi) a svobodný pán z Mohrenbachu. Topograf Sommer uvádí zlaté seipy na úbočí mezi Radenínem a Choustníkem.

V kronice Aeneáše Sylvia dočítáme se, že za dob husitských nalézala se v Lužnici zrnka zlata velikosti hrachu, jež nepotřebovala čištění. Proto ještě Stránský v době pobělohorské nazývá Lužnici řekou zlatonosnou. — Hojněji nacházelo se stříbro. V Č e l k o v í c í c h posud slove jedno místo „Štola“ na stráni nad domem č. p. 37, kde r. 1764 zaražena štola sv. Františka. Za

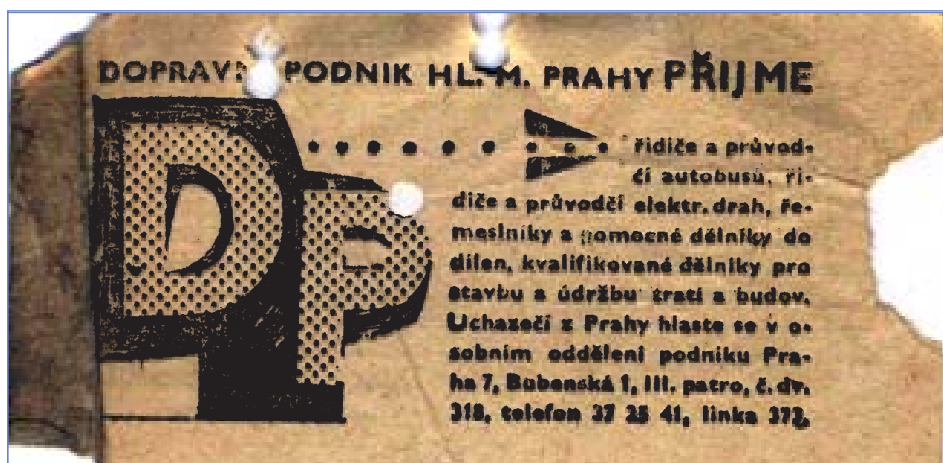
H l a s i v e m jsou posud vysoké haldy, vyvážky z dolů u Výlevů hlasivských a řemičovských. Na H o r k á c h datují se stříbrné doly od 13. stol. Bývaly tu šachta sv. Trojice, Boží důl, Tereziánská, sv. Antonín. Důlní budova (č. p. 25, majitel J. Fiala) stála při dolu 155 m hlubokém a měla od r. 1872 komín. Po odprodeji byl rozebrán (1935) a z bývalé strojovny vystavěno nové obydlí. Ve vsi se také zachovala bývalá „bergmeistrovská chalupa“ (č. p. 19). Slavné doly bývaly v R a t i b o ř s k ý c h H o r á c h, kde bylo zaraženo na půl druhého sta šachet. S dolováním počalo se po r. 1526. Památkou na ně je kaplička sv. Tří králů ve stranu k Ratibořicům, stojící na místě, kde byl učiněn počátek dolování na dolu Tří králů, zaniklá Puchýrna zvaná později Růžovým mlýnem u rybníka Mlýnského, Cech, čtyři domky těsně spojené a Občiny, domky, vystavěné na haldách. Pod městečkem jsou četné štolý. Jedna z nich ústí k potočku pode vsí Vřesci. Na severním okraji vsi K o š í n a je posud halda. Tam, kde je nyní kříž, býval vstup do štolý. U dnešního hostince bývala jiná halda, již rozvezená, a tam, kde jsou dvě plané hrušky, bývala asi těžná šachta. Dolovalo se tu do r. 1802. Ve vesničce L h o t c e Ř e m i č o v s k é jsou posud zbytky hornických staveb. Vypíral se tu při potůčku kov. Dolovalo se tu ještě před francouzskými válkami. Také v Ř e m i č o v ě bývaly stříbrné doly a ve vsi sídlil také bergmistr. Na pastvišti „Na drážkách“ u Moravče (u Chotovin) jsou dvě haldy po bývalém dolování a také tu říkají „Na šachtě“. Ve stráni prý bývaly dveře vchodu do šachty. Také za hostince před stodolou je znatelné místo bývalé haldy a ze sklípku hostince vedla prý chodba až do údolí k haldám. V domku č. p. 10 (majitel Linhart) sídlil důlní a také v sousedních domcích bývali havíři. U S t a r ý c h R a t i b o ř i c je slabé ložisko stříbrné rudy. Dolovali tu Měděncové z Ratibořic. Později býval tu důl sv. Kateřiny (knížecí) a důl sv. Prokopa (císařský). Starým hornickým místem je také S t a r á V o ž i c e. V polích u vsi v pásu asi 3 km dlouhém táhnou se haldy, v počtu asi 40, s nálevkovitou prohlubní, jež ukazuje vchod do někdejší šachty. Ve vsi posud jsou některá hornická obydlí: dům č. p. 1, který býval obydlím posledního bergmistra Černaje a šichtmistra J. Blovského, chalupy „V sedničkách“ a na návsi bývalá hornická kovárna. Dvě obecní studně, 16 m hluboké, zřízeny jsou na štolách, odvádějících vodu z bývalých dolů. Pojmenování „Na cechu“ zachovalo paměť někdejšího jednopatrového domu, v němž se horníci scházeli a tu v kapli sv. Barbory konali pobožnost. U Staré Vožice těžilo se stříbro a olovo. U V ř e s c ů bývala štola sv. Jana, o níž píše ještě r. 1790 topograf Schaller. Také na železnou rudu se na Tábořsku dolovalo, zejména u Jedlan, Č e r v e n é h o Z á h o ř í a pokusy daly se i na Beránku u H 1 a s i v a.

S
ekera

Nalezeno v knize

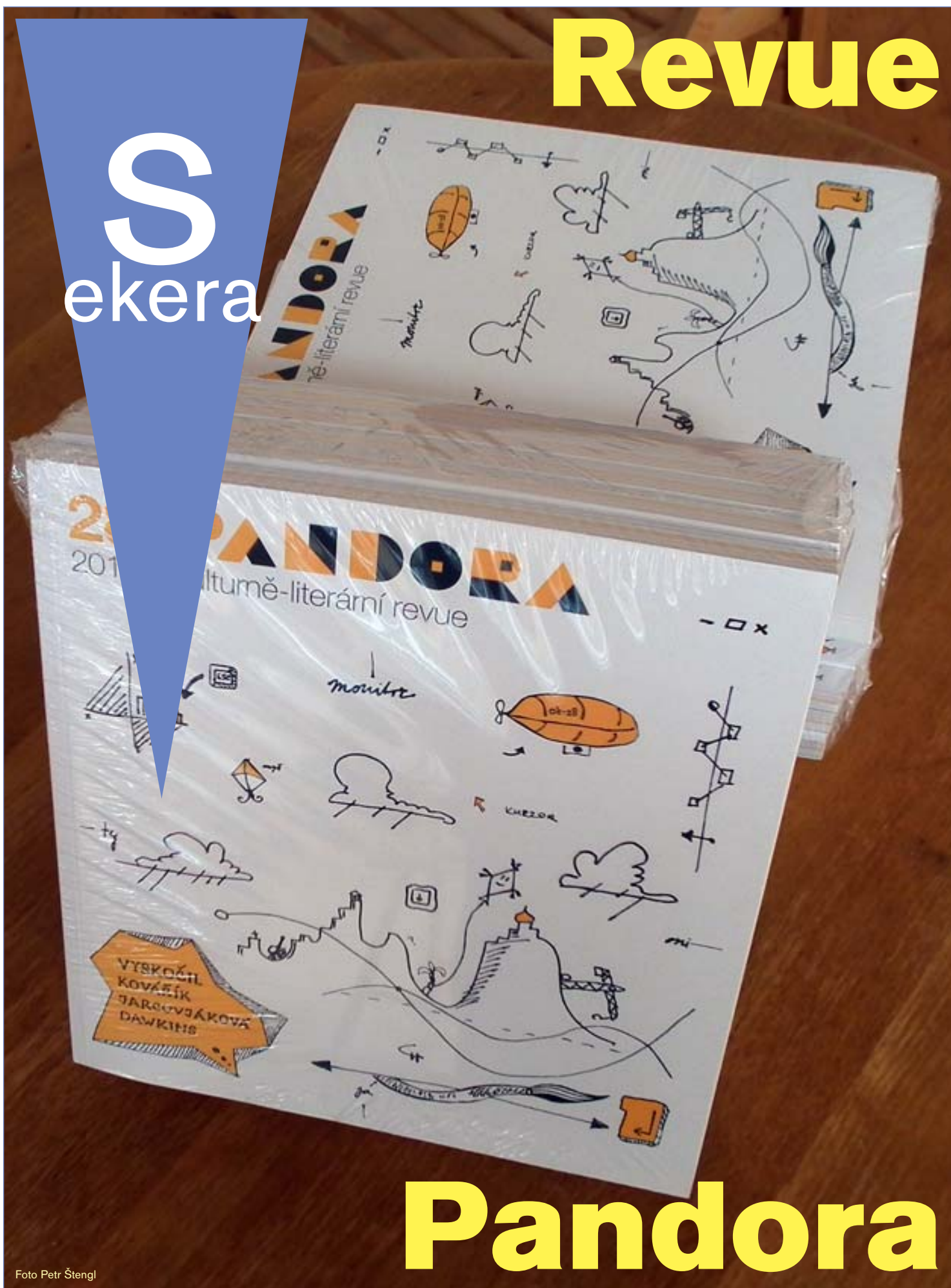
Velmi zajímavé lístečky, dopisy, pohlednice atd. zastrčené do knížek by vydaly na vlastní rubriku. Z Minulosti Táborska vypadla tato jízdenka na pražský autobus.

(mš)

S
ekera

Revue

Pandora

Redakce Pandory

Hudební duo Opposite Land

Pavel Ctibor

Revue Pandora se dočkala zmrtvýchvstání. S původním časopisem, který založili studenti v Ústí nad Labem, nemá společného nic, nový je vydavatel i redakce. Přesto sympaticky navázali na odkaz posledních Pandor editovaných Kateřinou Toškovou formátem a pokračují v číslování. Obnovená Revue Pandora tedy nemá číslo 1, jak by se dalo předpokládat, ale 28. Sympatický počín. Ať se na tuzemské literární scéně daří!

Petr Štengl

Jan Šípek

Liszt a Wagner... v Piešťanech

2.

21. srpna.

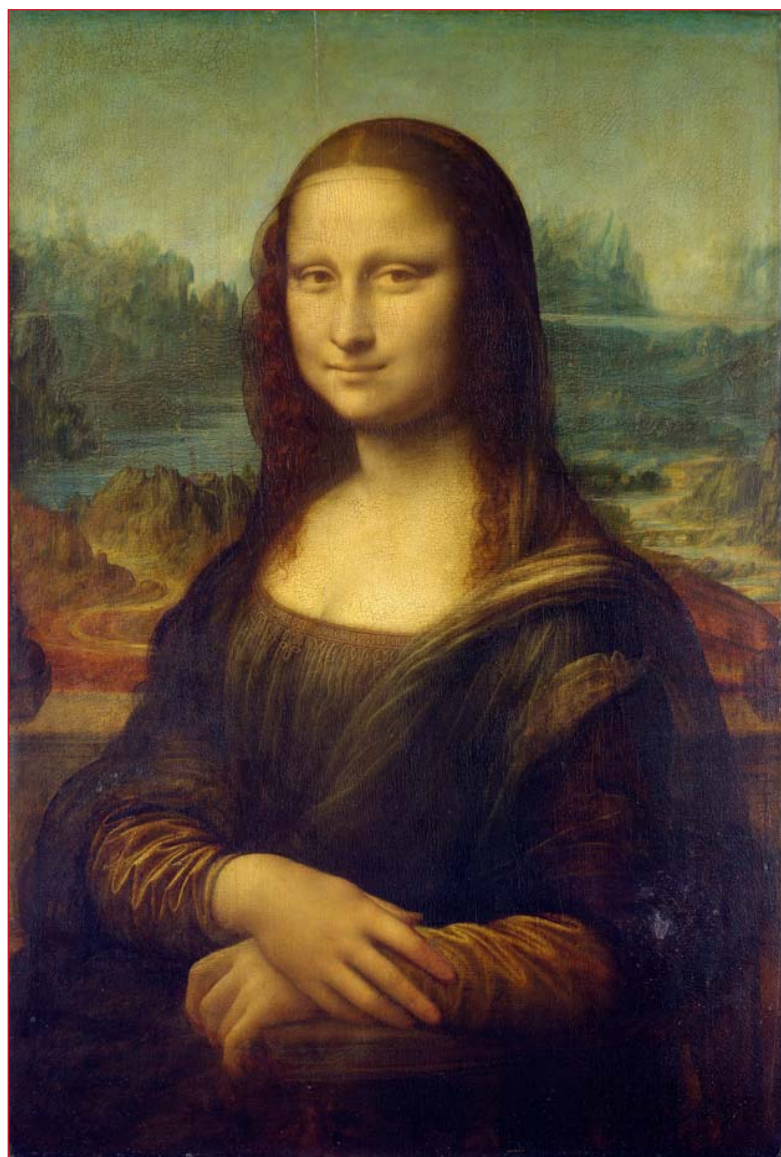
3.

Aha.

r
aráže

k

Mona Lisa

Z pařížské galerie Louvre byl 21. 8. 1911
ukraden nejslavnější obraz světa Mona Lisa.

r
aráže

Art Brut Live

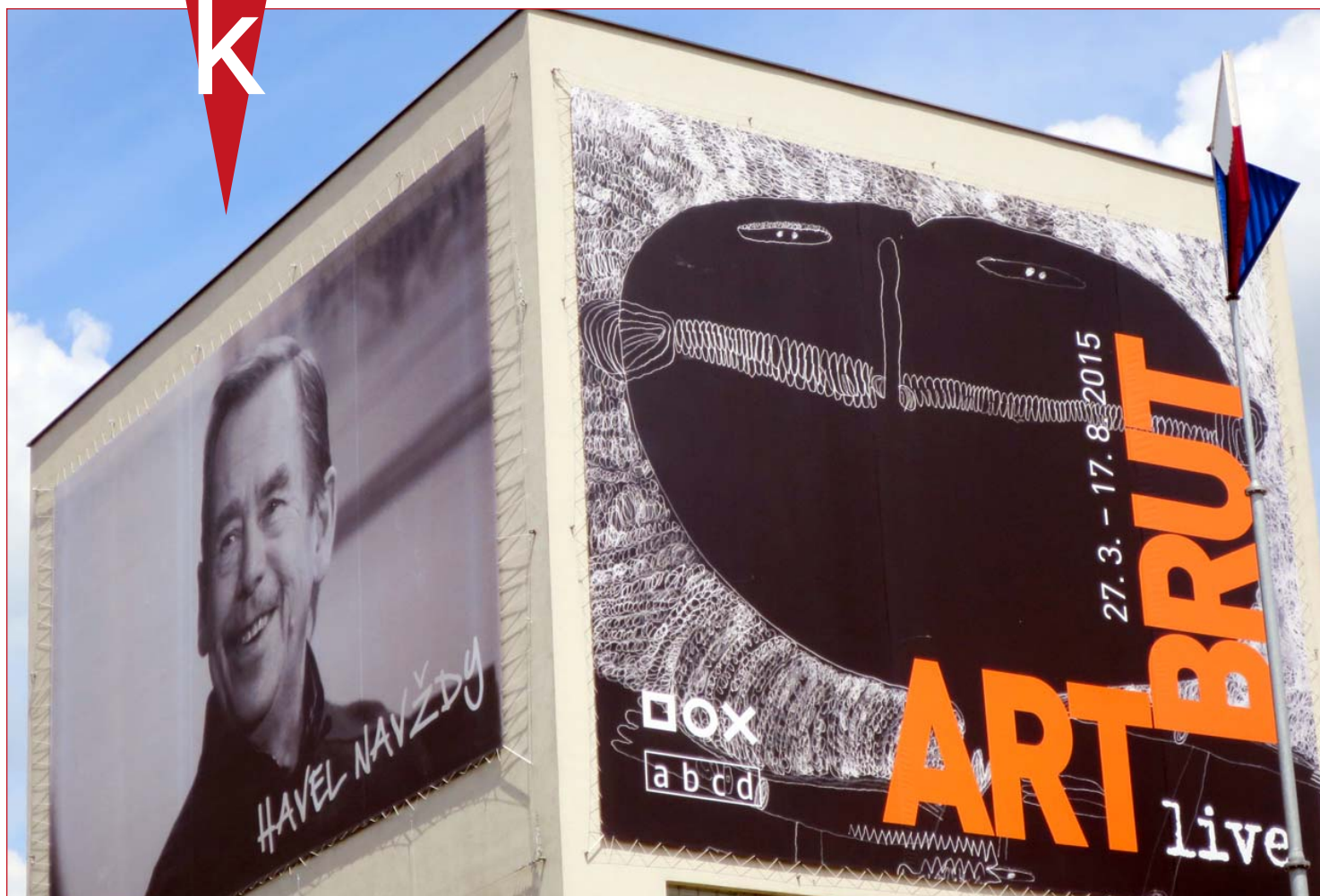
sbírka abcd | Bruno Decharme

27. 3. - 17. 8. 2015

Centrum současného umění DOX

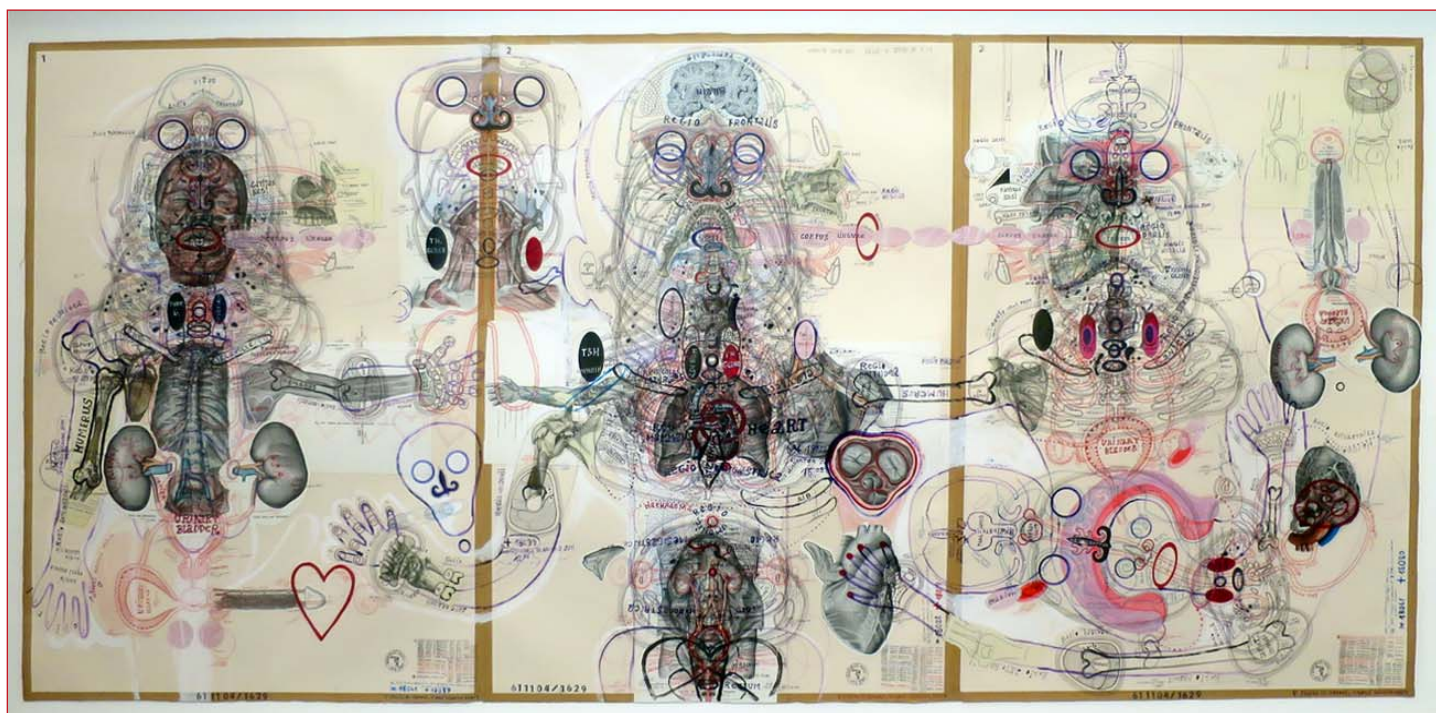
Foto Michal Šanda

k

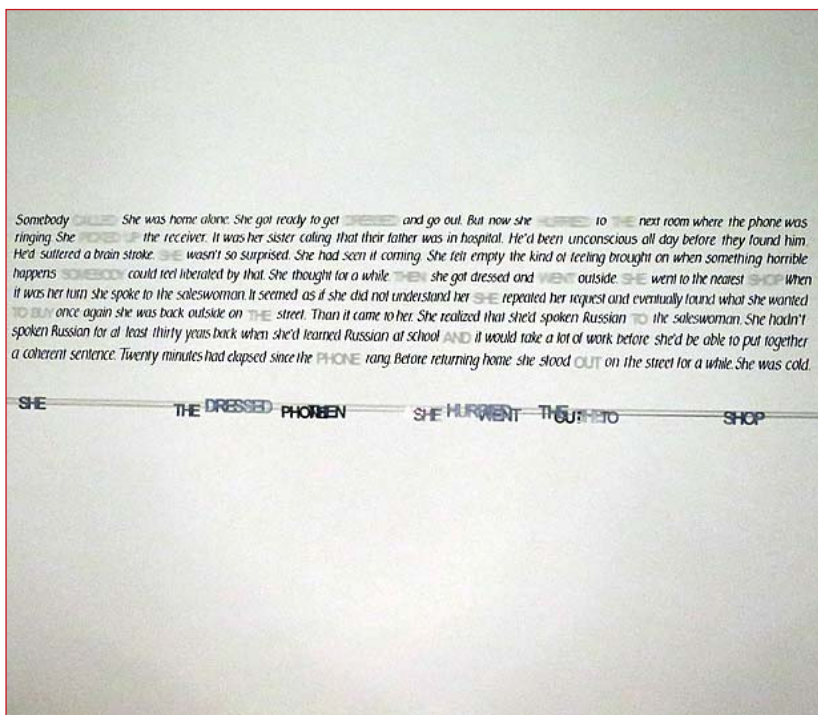
ar

r
aráže

k

Ján Mančuška: První retrospektiva

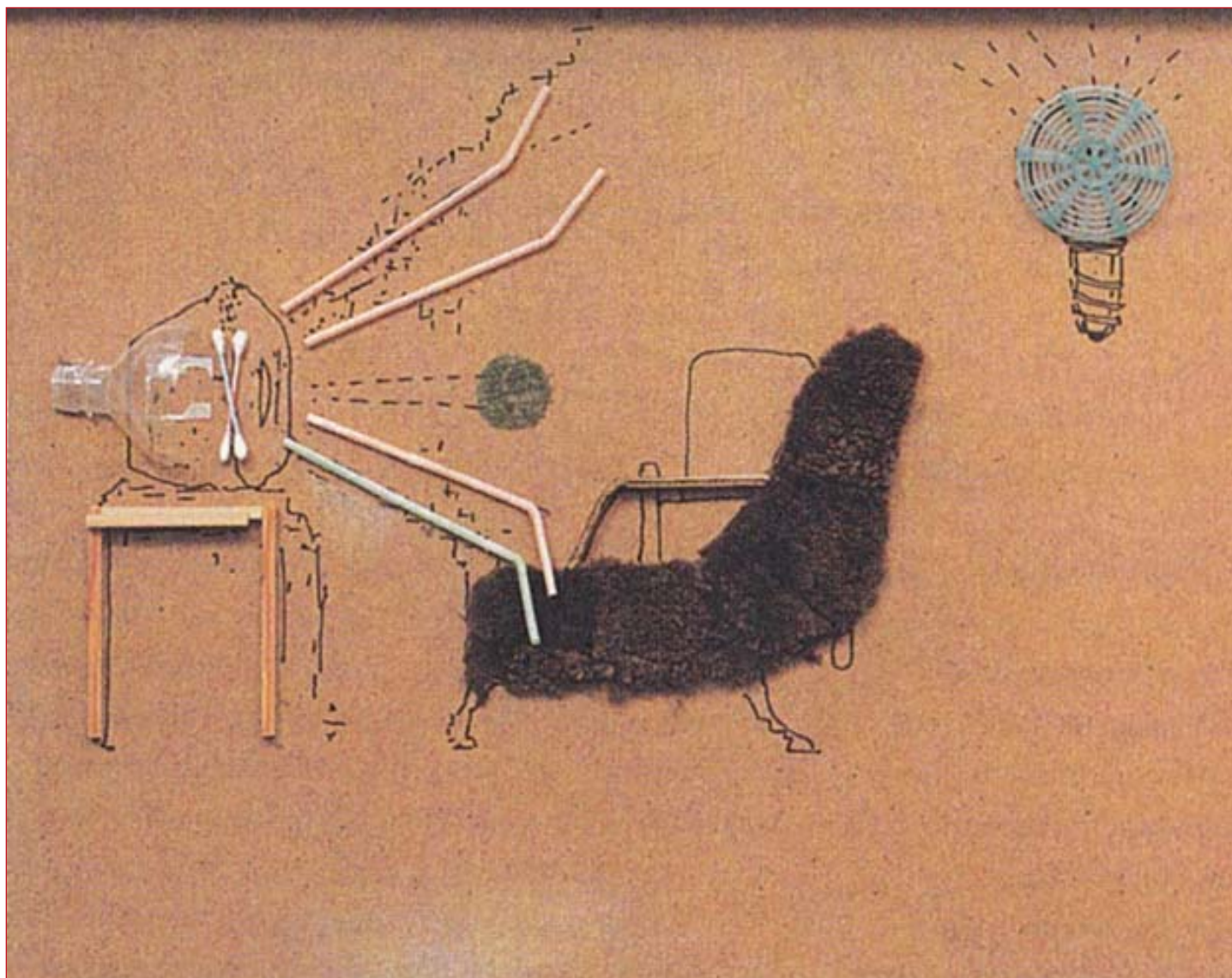
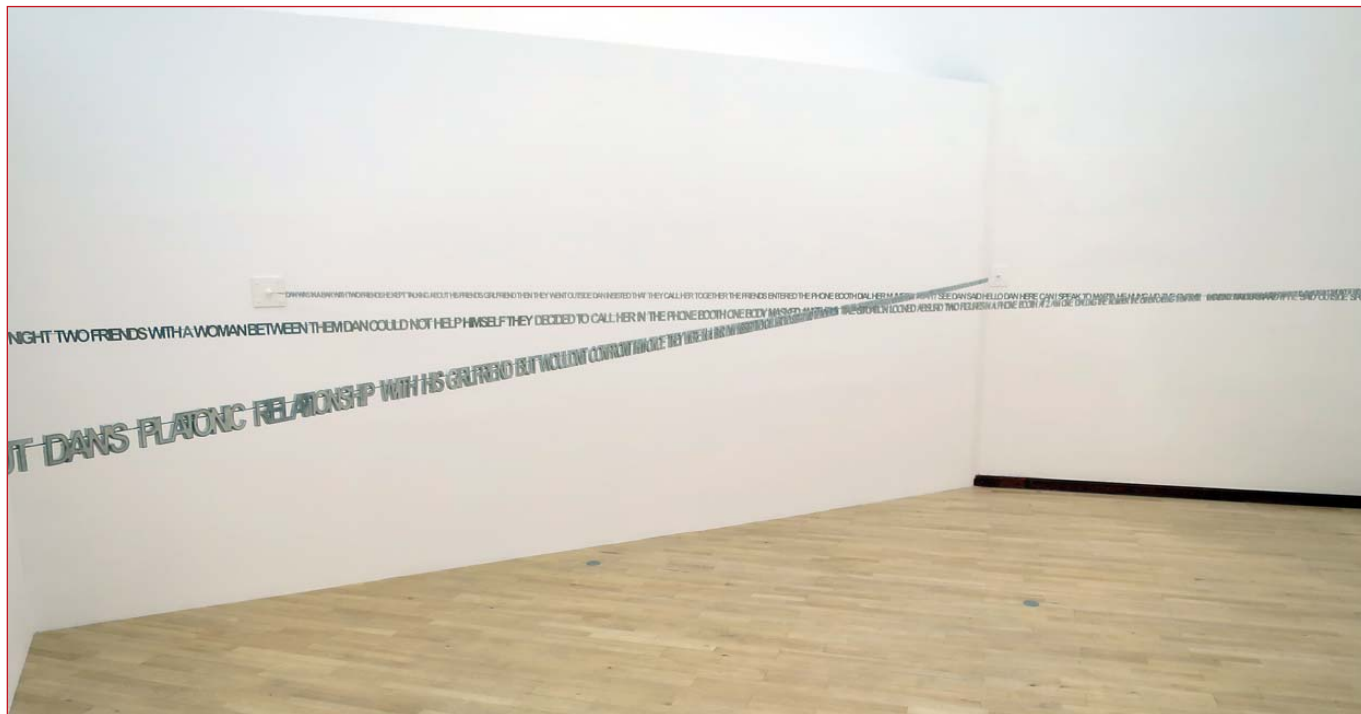
17. 6. – 11. 10. 2015

Galerie hlavního města Prahy

Ján Mančuška byl český konceptuální umělec slovenského původu. Narodil se 7. 4. 1972 v Bratislavě, ale od dětství žil v Čechách. Vystudoval pražskou Akademii výtvarných umění. V roce 2004 obdržel Cenu Jindřicha Chalupického. V zahraničí se poprvé prosadil při studijním pobytu v USA, během kterého mu byla nabídnuta samostatná výstava v prestižní newyorské Andrew Kreps Gallery. Ve spolupráci se Stanem Filkem, Markem Pokorným a Borisem Ondreičkou, expozici Československého pavilonu na Bienále v Benátkách 2005. Zemřel po dlouhé těžké nemoci v pouhých devětatřiceti letech 1. 7. 2011.

(mš)

p
apírn
íci

Marie Terezie

O hňový patent z 21. 8. 1751 vydaný touto osvíceneckou císařovnou, předepisoval zavedení nočních vartýřů, kteří při nebezpečí požáru mají na zvon udeřit (tedy asi počátek zvonů a zvoniček na vesnicích); dřevěná stavení mají se při požáru u blízkých sousedů rozbourati; pazderny a chlebové pece ať jsou po straně; každá chalupa musí míti do roka zděný komín; budoucně všechna stavení mají býti zděná, na kterých mazanice má býti na střevíc tlustá, o svatbách nestříleti, ani rachejtlí nepouštět; svatojanský oheň se zapovídá; posvětama krom světnice nesvítit; vrchnost má dbáti, aby se více studní mezi sousedmi a také doliny na dešťovou vodu způsobily; každý soused má před svým stavením vrby nebo lípy nasadit.

p
apírn
íci

Dr. Šofar: Odečty...

Než se pustím do knih, tak si trochu pokážu. Na začátku musí být něco smutného, když jsou ty prázdniny. Smutku je čím dál tím méně, protože veselost je vstupenka do postmoderního nebe, kam se všichni cpeme horek dolů. A na bráně místo nápisu „Arbeit macht frei“ sedí amoret a píská do kroku na písňalku ze stehenní kosti surikaty: „Budme veselí, stále a vždycky, zazpívejme sobě třeba...“ Třeba po komunisticky.

V Torstu vydali knižní rozhovor s Petrem Uhlem: *Dělal jsem, co jsem považoval za správné*. A to je převelice smutné čtení. Říkalo se, že existuje ležejší úhel a po něm už je jen Petr Uhl (legranda, kdyby někdo špatně kapíroval). Muž neobyčejných morálních kvalit, pro režim, jehož biblí bylo *Poučení z krizového vývoje*, nepřítel, pokud ne číslo jedna, tak jedno z těch ostatních do pěti. Tekutina podrobného životopisu je hnána korytem, tvrdým jako diamant. Ale nejde o to tekuté, to hnané, dialektické, ale o to tvrdé, to pevné, to fundamentální. O to koryto. Čím dál víc má čtenář dojem, že Uhl je ten poutník u nebeské brány, který dychtivě očekává ortel nad každou přicházející myšlenkou, věncem myšlenek či soustavou myšlenek – než ukáže svatý Petr palec dolů: Ani tohle není komunismus. Vypadá to jako komunismus, chová se to jako komunismus, je to cítit jako komunismus, ale komunismus to není.

Tak zase nic. Zase se to nějak nepovedlo. Zase jsme chtěli zrní, ale dostali jsme jenom slámu. Věčný sen o spravedlivém systému, který spravedlivě drtí všechny (i ty, co vůbec nechtěli být jeho součástí), aby z jejich pilin, špon a střepů postavil nového člověka. Však ono se to povede, i kdyby měli padnout všichni (legranda, kdyby někdo špatně kapíroval, a rafinovaný odkaz na revoluční píseň).

Jestli jsem to napsal moc sofistikovaně, tak bacha, to je schválně... Co kdyby se to jednou povedlo. Sanctus! Jen-

že ty naše postmoderní touhy, které vyrašily na hřbitově Příběhů (co jiného je postmoderna než rozbití Příběhu na prach (a broky, chce se mi dodat), už jaksí nejsou schopny tenhle Příběh o spravedlivém světě obsáhnout. Mně to teda celé připadá smutné úplně. Tolik zbytečné energie, kolik ta by mohla ohřát vody. Třeba.

No a teď téměř dokonalý oslí můstek k jednomu výpisku z knihy Pavla Göbla – 4 igelitky:

...komunismus je, jako když nešijete botu podle nohy, ale otesáváte chodidlo, aby se vešlo do vymyšleného mustru... a revoluce sou na světě pro to, aby zbavily svět revolucionářů...

Tím to dostalo, doufám, fazónu ještě smutnější.

Jelikož jsem se zaboval nějakých knih (tohle je pořád ještě ten smutnej začátek), tak výpisek z raného Milana Machovce, taky to s tím souvisí.

*Reakcionáři nám vytýkají autoritářství a dogmatické přijímání pouček Marxe, Engelse, Lenina a Stalina, není ovšem nutno zabývat se příliš úzkostlivě vyvracením tvrzení těch lidí, kteří sami jsou pomořeni v autoritářství nejtemnějších předsudků rasismu a tmářství, starých i nových mythů. Je spíše důležité odstraňovat zbytky dogmatismu v našich řadách. Takhle geniálně (a logicky = třídně) se vypořádával Milan Machovec s problémem ve své práci *Logika* (Rovnost, 1952). Proto mi byl tenhle „střelecký“ způsob vždycky sympatický, kdo nám má co kafrat do našich citátů!*

A teď už vesele do knih...

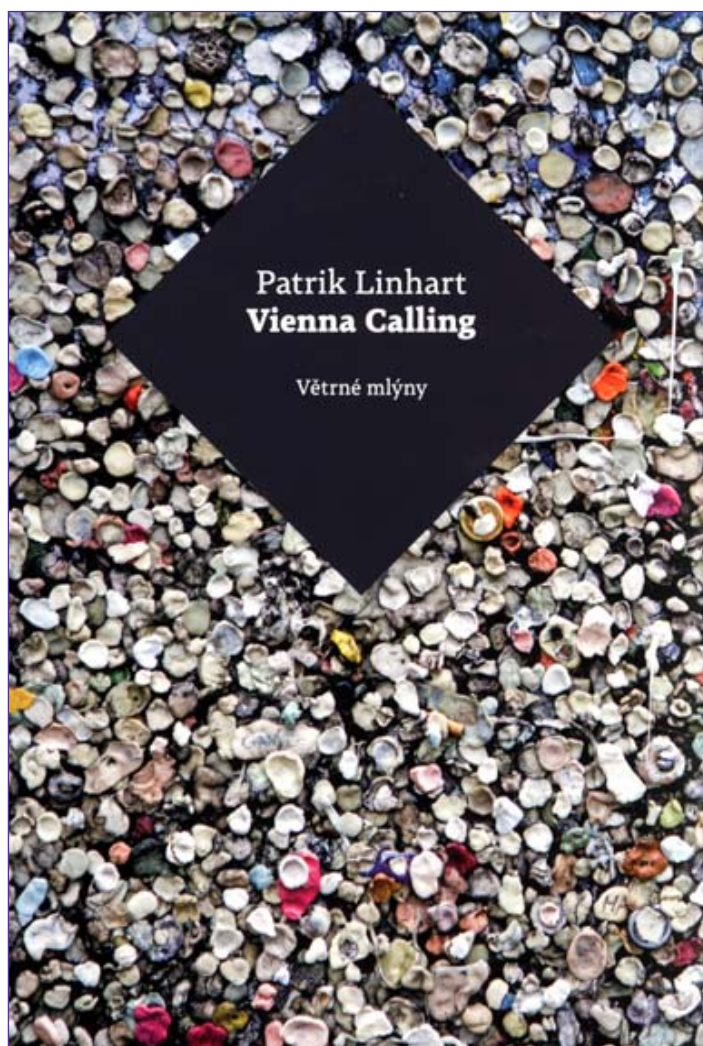
21.

Jakub Jirsa (ed.) Idea univerzity

Academia

V politice je za osud svobody zodpovědný náš politický systém, za osud filosofie pak naše university, přičemž tyto dva osudy jsou propojené jako nikdy dřív v minulosti (Allan Bloom: *Student a universita*). V té bezbřehé české debatě o vysokých školách, o potřebě vysokoškolského vzdělávání, o kvalitě vzdělávání a kvantitě vysokoškoláků ještě nezaznělo nic o tom, co to vlastně ta univerzita je. Proč to musí být instituce konzervativní a zároveň svobodomyslná. A zda jde vůbec spojit a držet v rovnováze tyto dva zcela odlišné „úkoly“. Osm textů o ideji university, o její svobodě a krizi, které pokrývají tři století. Počínaje Wilhelmem von Humboldtem přes Karla Jasperse a Jürgena Habermase až po aktuálního Reinharda Brandta (2011). Další výborný svazek Edice XXI. století.

Idea university (ed. Jakub Jirsa) Přeložili Alena Tesková, Jan Petříček, Tereza Matějčková, Luděk Bednář, Anna Šolarová, Štěpán Popel. Academia

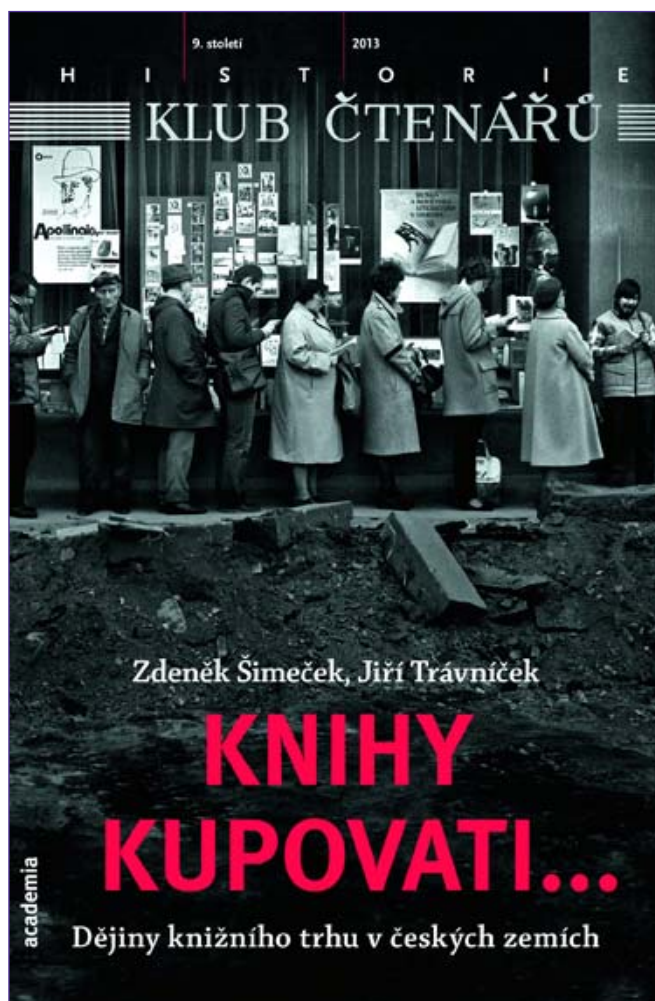

Patrik Linhart Vienna Calling

Větrné mlýny

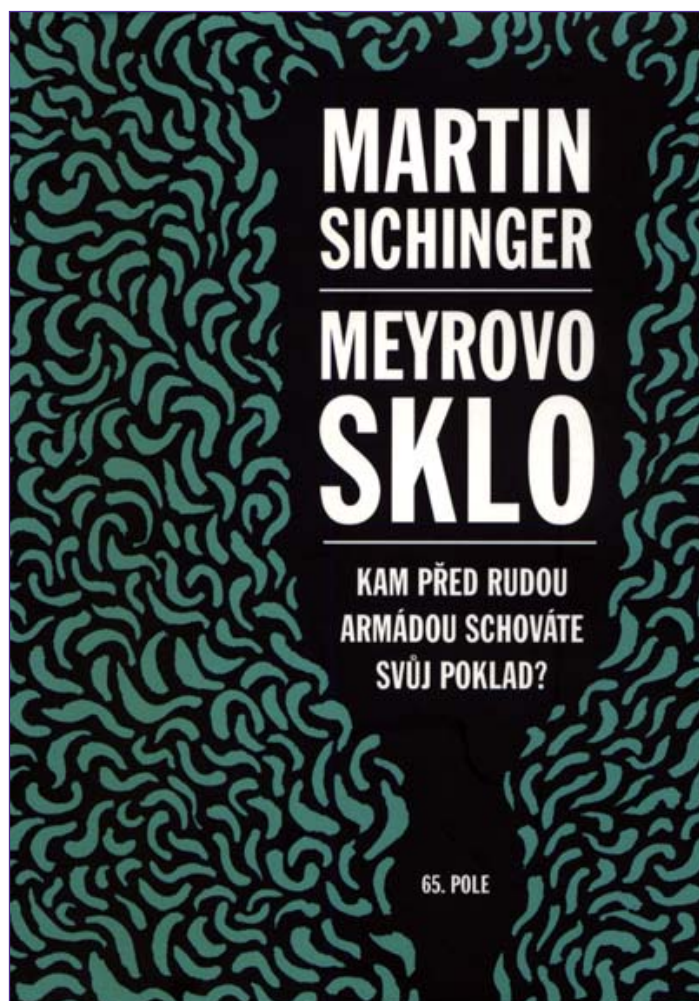
Ano, to je zvláštní věc. V málokterém velkoměstě, ba megacity vidí člověk tak málo zoufalých, nasraných, nejistých a vytíkaných ksichtů v poklusu, v spěchu, v chvatu. To je můj nejblažnější pocit z Vídně (Místo Neklidu v neklidu). Konec české literatury nastane, až Patrik Linhart, ten dlouhovýlasý blondatý démon z Duchcova, vexiolog a zakladatel státu pindíků, napíše román. To se pak celá ta stavba rozpadne, protože bude jasné, že se opravdu něco stalo. Dosud tomu, bohužel, není. Linhart střílí svoje krátké, stránkové či dvojstránkové skeče, pohlavkuje nás drobnými miniatuрами, vždycky něco najde, objeví i tam, kde podle všech nic nemůže být. Kromě vídeňských terčů (*Vienna Calling*) mu současně vyšly i zásahy většinou z divokého severu pod názvem *Šílený Trist* (Novela bohémica).

Patrik Linhart: Vienna Calling (Větrné mlýny)

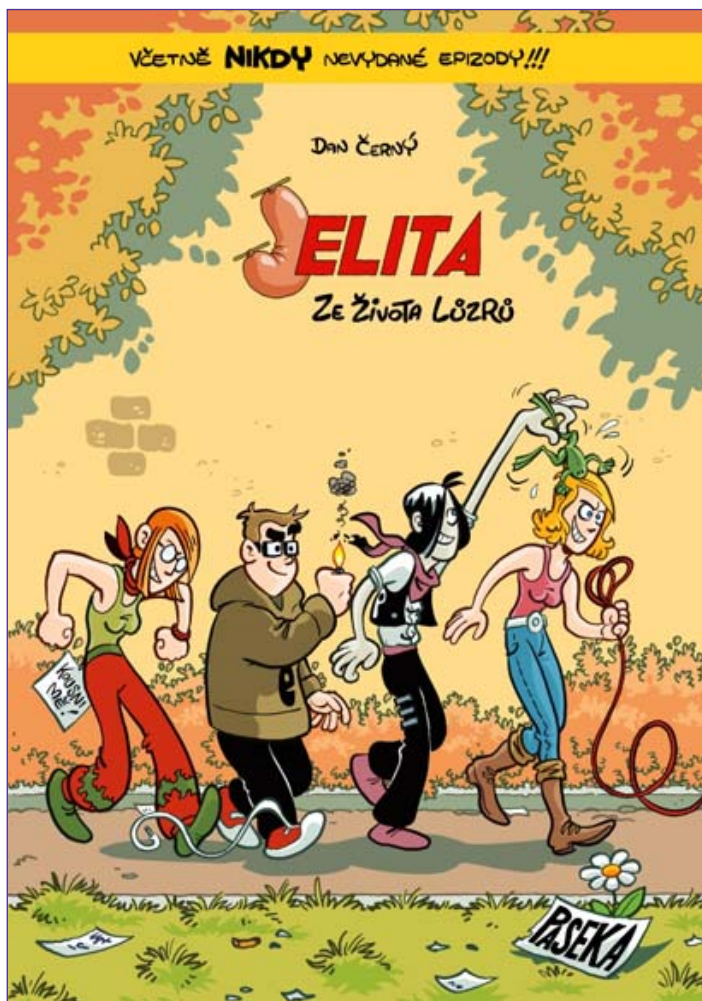
Kniha – nás přítel nejbližší a nejvěrnější. Dneska už to platí s hodně přivřenýma očima, ale to v tady nebudeme nahlas říkat. Každopádně i to, jakým způsobem se knihy dostávaly od tiskařů ke čtenářům, je docela vzrušující příběh. Začíná se ještě před knihtiskem (za husitů si „libraři“ příliš nepovažovali) a končí s ISBN, EAN, digitalizací, e-knihami, nadprodukcí a všeobecným nářkem. Nebo pro marketingové potřeby bychom tu celou etapu mohli nazvat: Co by říkal Daniel Adam z Veleslavína na to, že jeho praprapravnuci už nechodí frontovat ve čtvrtěk ráno před knihkupectví? Jestli je pro vás kniha přítelem (mrkáme na sebe a víme), tak si běžte co nejdřív nějakou koupit. Nezradí vás, nepomluví, poučí, potěší. Anebo proto, aby bylo zachováno to krásné slovo „knihkupec“.

Zdeněk Šimeček–Jiří Trávníček: *Knihy kupovati... Dějiny knižního trhu v českých zemích* (Academia)

Dovedli byste si představit, že by například ministerstvo průmyslu a obchodu nebo ministerstvo pro místní rozvoj nakoupily ve větším počtu knihu nějakého českého autora a využily ji pro propagaci nějakého tradičního výrobku či jeho výroby? Ale takhle osvětlení naši politici a úředníci ještě nejsou. I když v případě nového románu Martina Sichingera by ten první krok udělat mohli. Příběh o zmizení a hledání vzácných sklenic je současně dějinami šumavského sklářství, jeho slávy a úpadku. Současně je i „pozitivním“ příspěvkem k dějinám česko-německých vztahů. A tím, že končí happyendem (samozřejmě jde o lásku ke sklářskému řemeslu), co víc si přát. Nemluvě o jeho další lince, kterou napovídá podtitul: *Kam před Rudou armádou schováte svůj poklad?*

Martin Sichinger: *Meyrovo sklo* (65. pole)

Pozor, tato informace je určena pro nečtenáře komiksů: Na komiksy můžeme nadávat, jak chceme, ale to je asi tak všechno. Próza (a komiksy jsou specifickou prózou) již nějaký pátek nemá normotvornou roli, i když to všechny staromilce bolí. V emancipovaných společnostech chtějí čtenáři čist buď o nereálných hrdinech, nebo (častěji) o svých vrstevnících, tedy vlastně o sobě (výjimky potvrzují pravidlo). Doba Rychlých šípů, spravedlivých detektivů bez chyby či skromných, udatných vlastenců je za námi. Seriál Dana Černého (1982) o čtyřech pubertálních kamarádech vycházel s úspěchem v časopise Bravo, zde je doplněn o jednu epizodu navíc. Emil (gotik), Peki (paříč), Ráďa (intoška) a Jana (popina): trapasy, lásky, touhy, nepochopení, škola, puberta, zábava... Že to není smysluplný život? Pokleslá, komerční kultura? Propagace vulgarity? – Jo, vy vůbec nevíte, co je to paříč, gotik a spol.? Právě proto si to aspoň jednou zkuste přečíst! Že nechcete? Tak co s váma? Growh!

Dan Černý: Jelita. Ze života lůzrů (Paseka)

Česko-německé vztahy jsou stále plné jizev, stejně jako místa, kde vedle sebe vždy Češi i Němci žili v přirozeném sousedství, v přátelství i nenávisti, v lásce i zlobě. Než se pak vše změnilo. Po prvotině *Poslední promítač ze Sudet* (2010) napsal Dalibor Funda (1955), původní profesí architekt, další povídkovou knihu. Šesti příběhy z různých časových období procházejí stejné postavy (a jeden pes), jako hlavní hrdinové nebo ve vedlejších rolích. První povídka je o fence Blondi, Hitlerově oblíbeném vlčáku, který dle autora nebyl čistokrevný. Ve druhé povídce se příbuzní dozvídají o celoživotní lásce jejich tety Julie. Otec jí známost s Hansem zakázal. Bývalí milenci se po letech potkávají na okamžik v Praze, kde se Hans účastní útoku na kryptu v Resslově ulici, v níž se schovávají strůjci atentátu na Reinharda Heydricha...

Dalibor Funda: Gutta Schreibt (Novela Bohemica)

21.

Zygmunt Bauman Tohle není deník

Academia

A jako bonus něco málo z kapsáře bývalého monarchy. V Newsletteru Institutu Václava Klause (červen 2015) je i text: *Malá poznámka k jarní návštěvě Berlína*. Autor: Václav Klaus. Cituji: *Evropu a Evropskou unii sice rozlišuju, ale stejně dostanu od moderátora na závěr otázku: „Kde končí Evropa?“. Řekl jsem – trochu klausovsky – že je to otázka špatná a navíc zcela irrelevantní, zajímavé je – pro nás – jen a jedině to, kde končí Evropská unie. Konec citace*. Jak říkali fanyanky na koncertech Dalibora Jandy: Holky, já ho žeru!

Polský sociolog Zygmunt Bauman (1925) byl u nás známý v šedesátých letech, a poté zase až po roce 1989, protože v roce 1968 z Polska emigroval. Dnes je emeritním profesorem v Leedsu a patří k nejuznávanějším „pozorovatelům“ naší zmatené současnosti. *Být příslušníkem společnosti spotřebitelů je skutečně skličující a nikdy nekončící úkol. Strach z nezapadnutí je vytlačován strachem z neschopnosti, není ale proto o nic snesitelnější (O Facebooku, intimitě a extimitě)*. Zápisky, vedené od září 2010 do března 2011, jsou reakcemi na různé novinové články a jinak zachycené informace: *útržky, úryvky, kousky a drobtý myšlenek se derou k životu, v divokém víření jejich příznačných a děsivých zjevení se shlukují, srážejí a zase vytrácejí...* Jsou i dokladem základní metody vědecké práce: pozorovat, komparovat, třídit a zachycovat.

Zygmunt Bauman: Tohle není deník

(Přeložila Zuzana Gabajová. Academia)

p
apírn
íci

Petr Štengl: Listování

Spolu s anděly
v bezinkách

Petr Motýl: Městečko pod lesy, roku 2015 vydal Motýlsobě

Jak stojí psáno úvodem Motýlovy sbírky Městečko pod lesy, její básně vznikaly v letech 2001 až 2007.

A hned na jejím začátku se setkáme s výstrahou (podle Marka Twaina v úvodu Huckleberryho Finna):

*Kdokoli by se pokoušel hledat v této knížce
důvod, proč byla sepsána, bude stíhán.*

*Kdokoli by se pokoušel hledat v ní dokument,
bude vypovězen.*

*Kdokoli by v ní hledal sociologii, psychologii
či nedejbože kulturní antropologii, bude zastřelen.*

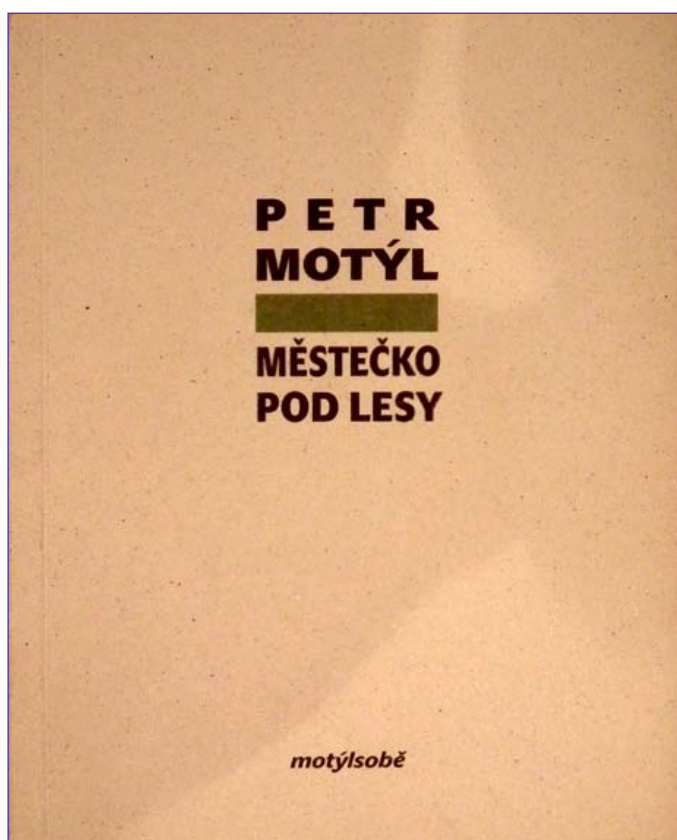
Podepsán: Velitel vojenské posádky v K. u městečka M.

Málokdy je k vidění, aby sbírka vznikala dlouhých šest let, a už vůbec je zvláštností, když pak ještě několik let dozrává kdesi v přítmí šuplíku. O existenci rukopisu této sbírky se v literárních kuloárech šušovalo už dlouho, teprve však až nyní se s ní máme možnost seznámit v její definitivní knižní podobě.

Sbírku tvoří padesát šest jednotlivých básní, přičemž až na báseň závěrečnou, všechny pojednávají o postavách žijících v Městečku pod lesy. Pamětliv slov výstrahy, nehodlám pátrat, proč sbírka vznikla a kterého skutečného městečka se týká. To totiž není vůbec důležité, poněvadž takových městeček pod, nad, či uprostřed lesů je u nás habaděj. A ve všech žijí postavy a postavičky, které si nosí své příběhy buď jako bříme na ramenou, nebo je prožívají jako šťastný barevný film. Ano, ovšem, těch prvních je o poznání víc.

Jak moc bych si přál, aby se tato skvostná Motýlova sbírka dostala do rukou všem začínajícím básnírkám a básníkům, kteří se snaží urputně najít téma, zachytit ho a zpracovat a přitom jen stačí zajít do místní hospody na náměstí a pokud vás z ní hned nevyhodí, pak stačí jen sedět, popíjet pivo a poslouchat. Pravda, někdy to může trvat rovných šest let.

Petr Motýl je excelentní a přitom skromný básník. Nedere se na výsluní pochybné literární slávy, nepěstuje si vlastní reklamu ani popularitu. Mimo jiné o tom svědčí i skutečnost, že si v pořadí již čtvrtou sbírku vydal nákladem vlastním v edici Motýlsobě. Což se může jevit jako protimluv, avšak opak je pravdou.

Petr Motýl je i mistrem básnických forem. Je mu tedy vlastní i volný verš a ví přesně, že u básně, příběhu, psaným touto formou nejvíc záleží na jejím konci, jenž je určující pro celé její vyznění. Možná by se závěrečné verše básní sbírky daly nazvat pointami, ale nejsem si jist, zda tomu tak skutečně je. Co však záleží na pojmenování, když pomalu celé to městečko se vejde do dlaní i s osudy jeho obyvatel! Sbíрка Městečko pod lesy (v sympatickém ášestkovém formátu) je knížkou, kterou chce člověk nosit neustále u sebe, aby se do ní kdykoli znovu mohl začít.

Zabývat se jednotlivými příběhy, nacházet jim společného jmenovatele, pátrat po klenoucích se obloucích narativu, nemá vůbec cenu. Mělo by to stejný význam, jak rezivějící vrak kola za stodolou.

Literární kritici, apeluji na vás, pokud je vám (jakože mnohým není) literatura svatá, rozkmitějte tlačítka svých klávesnic a věnujte Motýlově sbírce Městečko pod lesy pozornost, jakou si bezpochyby zaslouží!

Vždyť ta největší z největších literatur se skládá z těch nejobyčejnějších věcí:

... drozdi cvrlikali ve větvích jasanů

že to co je teď

bude stejné až zemřeme

slzavé údolí

a peklo které potkáš na cestě z něj

spolu s anděly v bezinkách

... a slunce začalo s předčítáním podzimních veršů čínských básníků.

Jan Frolík: *Útěcha z ornitologie*, Fra 2012

Jan Frolík (1948) se narodil v čase přešlapu českého národa z bláta do louže. Možná právě proto ornitologie, nekonečná a ničím nespoutaná svoboda obyvatel ptačí říše. A útěcha snad proto, že lidem byla vždy vlastní touha létat. Alespoň ve snech.

Frolíkova druhá sbírka básní (první byla sbírka *Seminář poezie*) je charakterizována nejednotnou stavbou, díky níž se její čtenář může dočkat nejednoho překvapení.

Její první dva oddíly *Svatý grál* a *Sedmá volavka* jsou tvořeny krátkými dvou až tříveršími, vycházejícími z tradice starých čínských básníků.

V následujícím oddíle *Zahrada u domu*, který už je tvořen básněmi složenými z více veršů, dochází s básní *Útěcha z ornitologie*, podle níž je pojmenována celá sbírka, k zásadnímu zvratu. Na tom-

Petr Motýl je i mistrem básnických forem. Je mu tedy vlastní i volný verš a ví přesně, že u básně, příběhu, psaným touto formou nejvíc záleží na jejím konci, jenž je určující pro celé její vyznění. Možná by se závěrečné verše básní sbírky daly nazvat pointami, ale nejsem si jist, zda tomu tak skutečně je. Co však záleží na pojmenování, když pomalu celé to městečko se vejde do dlaní i s osudy jeho obyvatel!

Tvoří ho básníci
tiší, téměř
bezejmenní, ti,
kteří dovedou
mlčet
a promlouvat
v pravou chvíli.
Básník Jan Frolík
patří bezesporu
k nejlepším
z nich. Jeho
Útěcha
z ornitologie vyšla
už před drahými
třemi lety,
a pokud je mi
známo, přílišného
ohlasu se jí
nedostalo. Čeští
literární kritici,
přečtete si
Útěchu. Anebo
raději ne, bylo by
jí pro vás škoda.

to místě je třeba ocenit a vyzdvihnout skvělou redakční práci editora celé sbírky Vratislava Färbera.

Následují oddíly *Kormoráni a malej ptáček*, *Baterkou karbanátku* a závěrečný oddíl *Krocani*.

Tvořit dvouveršové a navíc rýmované verše není žádná legrace (legrační jsou verše Jiřího Žáčka, kde se za fasádou legrácky neskrývá nic). Básník Jan Frolík se narodil a žije v Kardašově Řečici, život na malém městě má zalezlý pod kůží:

To malé město a vše v něm

jak svatý grál a puklý šém

nebo:

Čelistmi domů slisované dálky...

Bloumat a dokuřovat nedopalky

Ukažte mi básníka, který dovede dvěma krátkými rýmovanými dvouveršemi tak mistrně vystihnout a charakterizovat atmosféru žití na malém městě a zároveň celého bytí.

Oddíl *Sedmá volavka* je rozdělen do dvou částí. První část je sestavena z tříverší, která v sobě pojímají přírodní motivy, roční období:

Se stejným posláním

na švestce...

já a podzim.

Ale i:

Dým z listí

posílá mi soused.

Típám cigaretu.

Druhá část v sobě nese motivy všednosti, samoty:

Dopisní schránka

a v ní zase jenom,

co jsem si předplatil.

Jak už bylo řečeno, ve třetím oddíle Zahrada u domu dochází ke zvratu. Jakoby se čtenář z poklidného nedělního letního odpoledne náhle ocitl uprostřed válečné vrahy, jako by se ho zmocnila všechna brutálnost a krása života.

Útěcha z ornitologie

Na ornitologické konferenci

všichni nosili

visačku se jménem.

Zastrčil jsem ji do kapsy

a zůstal anonymní

jak havrani

na stromech v parku

za okny.

Podzim

Stejně ti řeknu,

že je podzim krásnej!

křičí na kámošku,

taky opilý.

Za sebou tisíc chlapů,

co ji opíchalo,

a téměř šedesátku

krásných podzimů.

Vůbec nejhlubší a nejpůsobivější z celé sbírky je šestnáctidílná báseň *Matka* v pětaosmdesáti. S dnešním světem, který je pod heslem *Mládí* a nadějně zamořen kultem *mládí* a krásy, tu výrazně kontrastuje heslo *Staří* a beznadějně. Nikoli však v duchu konfrontačním, jó, to za našeho *mládí* nebylo, nýbrž ve vší své holé skutečnosti a prostotě, která praví, že koloběh života a smrti je neúprosný, a že na každého jednou dojde. Ale aby to nebylo tak jednoduché, vše komplikuje láska, která se místy může, ve vztahu k matce, překlenout v nenávist, v lítost, soucit a znovu v lásku, jíž se ovšem nemusí dostat naplnění. Psát otevřeně o takovém vztahu pravdivě, znamená projevit odvahu, znamená prožít znovu bolestná traumata. Šťastný konec je však podmíněn uznáním viny, byť třeba nevědomé, jedině tak může být odpuštěno, jedině v takovém případě lze odpouštět. A kdo si myslí, že si tu hraju na psychologa amatéra, ten ať si přečte knížky švýcarské psychologů a psychoterapeutky Alice Millerové, tam to všechno je.

6.

Je to už stará ženská,

říkávám si někdy.

Dívej se na ni s nadhledem

a empatií.

Jenomže potom vidím,

jak jí místo rukou

narůstají
chapadla s přísavkami
a soucit s ní mě vždycky
trochu usmrtí.

10.

*I když jsem u ní v domě,
tak před ní utíkám.
Utíkám,
když jí nesu nákup,
když jí zastřihuji vlasy.
Utíkám,
když mi uděluje
radu do života,
když nadává
na hrozný svět tam venku.
A koutkem oka
vidím při tom v dálce
syna a dceru,
jak se připravují
k útěku přede mnou.*

Oddíl *Baterkou karbanátku* je sestaven z čtyřverší:
*Tak jsi tam dával
a kořalka čpěla
ze všech mých knížek
Pú, ach bože, Pú.*

V posledním oddílu *Krocani* už dochází ke stišení:

Na nostalgii...

*Na nostalgii
doktor Tetanus.
Trenýrky rudě šlehnou
do paměti.
Kolena, lokte
minou kanál, kde
provázek proti bradavicím
hnije.*

Kánon české literatury, potažmo poezie, tvoří jména hlučná, tvoří ho jména básníků, kteří ve svých sedmdesáti mají vydáno padesát sbírek a troje sebrané spisy, básníci, jejichž jména naleznete v každé antologii, v každé ročence Nejlepších českých básní. Tvoří ho básníci tiší, téměř bezejmenní, ti, kteří dovedou mlčet a promlouvat v pravou chvíli. Básník Jan Frolík patří bezesporu k nejlepším z nich. Jeho *Útěcha* z ornitologie vyšla už před drahnými třemi lety, a pokud je mi známo, přílišného ohlasu se jí nedostalo. Čeští literární kritici, přečtěte si *Útěchu*. Anebo raději ne, bylo by jí pro vás škoda.

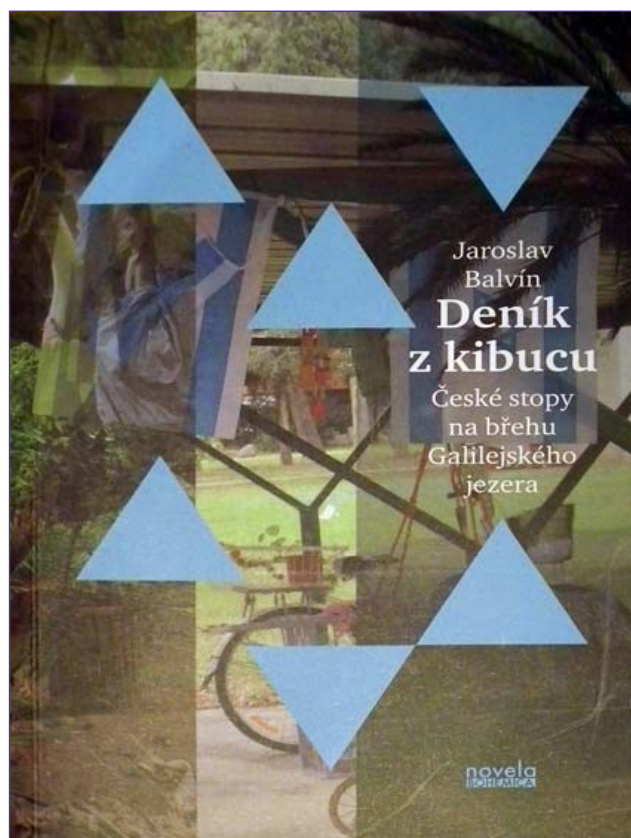
... nakonec jsem asi taky trochu Žid

Jaroslav Balvín: Deník z kibucu. České stopy na břehu Galilejského jezera (Novela Bohemica 2015)

Jaroslav Balvín je nadržovaný magor. To o něm, prosím, neříkám já, to on o sobě píše v knize *Deník z kibucu* na straně 116. Však nelekejme se, Jaroslav Balvín je třiatřicetiletý mladý muž, ono ho to věkem přejde.

Balvín se čtenářům představil novelou Mácha: Deníky, Turistický průvodce. Deníky vznikly na základě autorova bloumání Máchovým krajem. Hlavním hrdinou je dnešní mladý poutník a jeho tři milé – Mária, Lori a Ela. Knížka získala jednu ze tří nominací na Cenu Jiřího Ortena 2011. Následovala atraktivní novela *Láska, ted'!* Hrdinou této knížky je muž, který dá před svou ženou, učitelkou v základní škole, přednost její žačce. Tedy ne přednost například ve vaření, praní či uklízení, ale přednost v sexu (ano, Jaroslav Balvín je ...). Příběh je zasazen do současných severních Čech a navazuje na tradici tzv. severočeské literární školy, především na dílo Vladimíra Párala. (ano, Vladimír Páral je ... a s věkem ho to nepřešlo).

A do třetice v řadě pak následovala novela *Host a ryba*. V ní si dva třicátníci povídají o životě, politice, jejich hlavním tématem je však něžné pohlaví, o jehož přízeň se ucházejí jak v reálném, tak i ve virtuálním světě. Karel je typický Pražák v Kristových letech:

Formou
deníkového
záznamu nás autor
seznamujeme se
současnou
realitou prostředí
nynějších kibuců
a jejich obyvatel,
s prostředím
a způsobem života
dobrovolníků
z celého světa,
kteří přijeli přiložit
ruku k dílu.
Překvapivě se
dozvídáme, že
z komunistického
experimentu, který
už měl na
kahánku, vyvedla
řadu kibuců
zlořečená
kapitalistická ruka
trhu.

pravičák, single a pošuk. Ubíjející život prodavače si čas od času zpestří návštěvou třicetiletého šatnáře Milana v severočeském maloměstě.

Jaroslav Balvín se stal mimořádným oblíbencem našeho nejvyššího a nejváženějšího literárního kritika Pavla Janouška, který Balvínovi na stránkách Tvaru, tedy na Janouškově doživotně propachtované literárněkritické platformě, umyl prdel. Z psychologického hlediska by bylo zajímavé vypátrat, co Janouška na Balvínově tvorbě tak neuvěřitelně prudí, že cítí potřebu vymezovat se vůči jeho dílu tak zapškle. Jeden by si pomyslel, jestli v tom není snad něco osobního? Ať už si o Balvínově tvorbě můžeme myslet cokoli, jedna věc je jistá: umí psát, což se rozhodně nedá říct o mnoha autorech, nad nimiž se Janoušek rozplývá.

Většina z nás ví o kibucech jen to, že se jedná o jakýsi historický relikt, o jakýsi experiment o zavedení komunismu v praxi, který se příliš nezdařil.

Kibucy byly od počátku 20. století jednou z forem osidlování mandátní Palestiny, které mělo podpořit návrat Židů z diaspory do „Země zaslíbené“. Od vzniku toho prvního v Deganiji v roce 1909 prošly bouřlivým vývojem a hrály důležitou roli ve válce o nezávislost Izraele. Původně komunistická družstva ale postupně krachovala a vylidňovala se, než kibucy chytily druhý dech a řada z nich se vyvinula v podniky nadprůměrně schopné obstát v tržním prostředí. Autor se na začátku roku 2015 vydal do jednoho z historicky nejvýznamějších kibuců v Horní Galileji. Ejn Gev u malebného Galilejského jezera se mu stal výchozím bodem pro cesty za Židy, kteří odešli nebo uprchli z Československa, aby začali od začátku, někdy našel jejich potomky. Pátral po tom, jaký život vedli v nové zemi. Potkával zemité kibucníky i ukřivenou komunitu mladých dobrovolníků z celého světa.

Haifa byla jedním z nejdůležitějších bojišť války o nezávislost. Arabové, kteří neutekli, Židé po vzniku Izraele většinou vysídlili a tisíce olim se usadilo v jejich domech; až později se začaly budovat nové čtvrti.

Vysídlení – kouzelný výraz pro rozkaz: koukejte si sbalit svejch pět švestek, no, jedna švestka vám taky stačí, a ať už jste pryč! Kdo neuposlechne rozkazu, ten ať se nebojí, nic se mu nestane. Nevyřešená (a neřešitelná?) palestinsko – izraelská otázka, je nám blízká v podobnosti s obsazením našeho pohraničí a následným odsunem Němců. Tento historický trabl se nás bude držet jako hovno košile, dokud se k němu

nepostavíme čelem, což o palestinsko – izraelském konfliktu platí tuplem.

Ožehavému tématu se autor ostražitě vyhýbá, což je na jednu stranu pochopitelné, na druhou stranu však tak trochu moderně nevyvážené.

Formou deníkového záznamu nás autor seznamujeme se současnou realitou prostředí nynějších kibuců a jejich obyvatel, s prostředím a způsobem života dobrovolníků z celého světa, kteří přijeli přiložit ruku k dílu. Překvapivě se dozvídáme, že z komunistického experimentu, který už měl na kahánku, vyvedla řadu kibuců zlořečená kapitalistická ruka trhu. Stát se dobrovolníkem v kibucu je „in“, pro někoho i způsob života. Dobrovolníci tráví život prací a chlastáním. Nevím, nevím, ale mnohem lepší se mi zdá být chlastání bez práce. Mezi dobrovolnými pracanty se čtenář může setkat s řadou svérázných postav a postavíček, a protože, jak už bylo řečeno, Jaroslav Balvín umí psát, tak se jeho zápisky čtou jedním dechem. Střídá vzpomínky židovských starousedlíků s líčením všedních dní dobrovolníků, s jejich postojem k světu. Některé z nich autor trochu štví tím, že nezapadá tak docela do jejich schematu, protože je věčně někde zalezlý, pořád si něco čmárá do notýsku a nechce se družít. Balvín čtenářům poutavým způsobem přibližuje atmosféru v současné Horní Galileji, která má pro nás příchod starobylosti, prosycené biblickými příběhy, a která, a proč by ne, je rovněž, jako snad už všechny končiny světa, moderními komunikačními prostředky:

Zatímco se šourám po promenádě, kterou lemují spousta hotelů drápajících se po mracích, přeběhne kolem mě celý Izrael. Kdo se nevěnuje joggingu, má ucho přilepené na displeji smartphonu a mluví k někomu na druhé straně lesa. Jedna z kamarádek nebo sester na výletě sedí na lavičce, hlavu znučně skloněnou nad iPadem, druhá se kývá směrem k Jeruzalému s malou tórou, kterou neurotický svírá v obou rukou.

No, a to ostatní už nechám na Pavlu Janouškovi.

Básník Ticho: Play off

p
apírn
íci

Básník Ticho se narodil 4. 1. 1973 ve Slaném. Maturoval na Střední zemědělské technické škole v Rakovníku (obor pěstitel rostlin). Po rekvalifikaci na Masarykově dopravní škole pracoval jako signalista na železniční stanici ve Slaném a v mnoha dalších zaměstná-

ních např. Cirkus Berousek, zahrád-
kářská hospůdka, zahradník, knihař.
Z jeho chystané knihy Play off jsme
v Dobré adrese v minulosti přinesli
ukázkou a teď konečně vyšla v nakla-
datelství Protimluv. Je povedená. Po-
zoruhodná. Objevte ji v knihkupectví.
Čtěte!

MÁJ (začátek)

I	I	I	I	I		
AAAAAAAA AAAAAAAA AAAAAAAA AAAAAAAA	BBBBBBBB BBBBBBBB BBBBBBBB BBBBBBBB	CCCCCCCC CCCCCCCC CCCCCCCC CCCCCCCC	DDDDDDDD DDDDDDDD DDDDDDDD DDDDDDDD	EEEEEEEE EEEEEEEE EEEEEEEE EEEEEEEE		
II	II	II	II	II		
AAAAAAAA AAAAAAAA AAAAAAAA AAAAAAAA	BBBBBBBB BBBBBBBB BBBBBBBB BBBBBBBB	CCCCCCCC SKÁLY POSTAVILA OZVĚNA CCCDALO MI TO TĚŽKOU PRÁCI! CCCCCCCC	DDDDDDDD DDDDDDDD DDDDDDDD DDDDDDDD	EEEEEEEE EEEEEEEE EEEEEEEE EEEEEEEE		
III	PPPP	EEEEEE	A	CCCC	EEEEEE	III
AAAAAA	P P	E	AA	C	E	EEEEEE
AAAAAA	P P	E	A A	C	E	EEEEEE
AAAAAA	PPPP	EEEE	A A	C	EEEE	EEEEEE
AAAAAA	P	E	AAAAAA	C	E	EEEEEE
AAAAAA	P	E	A A	C	E	EEEEEE
	P	E	A A	C	E	
	P	EEEEEE	A A	CCCC	EEEEEE	
AAAAAAAA	BBBBBBBB	CCCCCCCC	DDDDDDDD	EEEEEEEE		
A ^ A	B ^ B	C ^ C	D ^ D	E ^ E		
A / \ A	B / \ B	C / \ C	D / \ D	E / \ E		
A (@) A	B (@) B	C (@) C	D (@) D	E (@) E		
A <V> A	B <V> B	C <V> C	D <V> D	E <V> E		
A < A	B < B	C < C	D < D	E < E		
A > A	B > B	C > C	D > D	E > E		
A (A	B (B	C (C	D (D	E (E		
AAAAAAAA	BBBBBBBB	CCCCCCCC	DDDDDDDD	EEEEEEEE		
4	4	4	4	4		
AAAAAAAA aaaaaaaaaaaa aaaaaaaaaaaa aaaaaaaaaaaa	BBBBBBBBBB bbbbbbbbbbbb bbbbbbbbbbbb bbbbbbbbbbbb	CCCCCCCC cccccccccc cccccccccc cccccccccc	DDDDDDDD dddddddddd dddddddddd dddddddddd	EEEEEEEE eeeeeeeeee eeeeeeeeee eeeeeeeeee		
A — A	B — B	C — C	D — D	E — E		
aaaaaaaaaaaa aAaAaAaAaA AaAaAaAaAa AAAAAAA	bbbbbbbbbbbb bBbBbBbBbB BbBbBbBbBb BBBBBBBBBB BBBBBBBBBB	cccccccccc cCcCcCcCcC CcCcCcCcCc DDDDDDDD CCCCCCCC	dddddddddd dDdDdDdDdD DdDdDdDdDd DDDDDDDD DDDDDDDD	eeeeeeeeee eEeEeEeEeE EeEeEeEeEe EEEEEEEE EEEEEEEE		
AAA ♥ AAA	BBB ♥ BBB	CCC ♥ CCC	DDD ♥ DDD	EEE ♥ EEE		

básník ticho
play off

protimluv

BÁSNĚ MAJÍ OKNA

Servaná servanta Svitel a jerlíny
 To jste asi včera úplně nebyl
 na svém pravém místě když
 o tomhle nic nevíte
 Asi jste zapomněl Stačí se zeptat
 – tady vám to řekne každéj:
 Na počátku nebo na konci světla – Básně mají okna!

Básně jak ložnice – v nich se programově sní!
 Hlavu do varu
 přivádí v značkovém mixéru remix ingrediencí – linková kuchyně
 jak linkovaná Jsou linky básně
 plné očarovaného harampádí a holubího dveří zachycení smích a pláč
 zdomácnělých propozic: modlitba za Honzu Palacha v obýváku odsouzenců
 vodvázaná váza struhadlo na stíny nenapravitelný kávovar jen na jednu kávu
 magnetický snímání držadlo na nebe maličký trezor zfalšovaných slabik
 XIII. komnata soudnej hajzlik
 – Není se čemu divit Všechno má svá pravidla:
 Básně mají
 Jsou na to programy
 Jsou na to staré modré sešity s s okna!
 deskami – jsou věrnější
 A to je co říct: New
 od amalíčku po elmalíček Básně mají okna
 Trpělivý a odevzdaný sortiment
 moudrými inkoustově tvrdými
 než software
 times roman bývá věrný pes

VELIKOSTI T-72

Dalo by se jimi prozírat Mohlo by se v nich zrcadlit
 Dění
 Tam venku uvnitř rukopisu
 Jsou to okna zapomnění

PERLEŤOVEC – GEPARD MEZI MOTÝLY

e

rb

Barbora Špotáková

Na olympijských hrách v Pekingu získala
Barbora Špotáková 21. 8. 2008 zlatou medaili
hodem dlouhým 71,42 m

e
rb

Náruživá čtenářka Olga Stehliková leckdy čte celé týdny (foto Michal Šanda)

Předvedl nádherný úder – noha se v baletním sólu vytočila, jak to má být. Obě ruce v bezprstých chráničích to vyhodilo za levé rameno. Srovnal záda, popotáhl se za nehet kšiltovky, opřel hůl o dokonalý trávník a zadíval se za míčkem. Podívala se tam taky. Měla pocit, že slyší, jak řeže vzduch. Dopadl jako dělová koule – ani se nepohnul, neposkočil.

„To bylo asi dobrý, že jo...“ zeptala se oznamovacím tónem. Ještě že se u toho neheká jak u tenisu.

spíš miňonky a růžová froté gumička. Založil na míč.

Obřadně odstranil javorový klacíček: volně ležící přírodní předmět. Pojízdný bag ve skotských barvách, z něhož trčí brčka drahých holí, si táhne sám, caddieho mu dělat nebudu, radit beztak netřeba. Mimoděk jí to připomnělo hovnivála. Ten tlačí aspoň pozadu – je v tom náznak račí nonšalance plus dokonalá koulička. Tohle tady je podstrojování pokroucené sportovní estetiky, obětina. Co je to taky za kombinaci no-

kat dvěma klíči. Podíváš se na mě s otázkou v očích, vyšeš na cíl mužný blesk a já bych měla nejspíš sklopit řasy a nechat to na tobě, na mistrovi.

„Jestli nemáš nic proti, hotel bych řešila vážně až k večeru. Máme ještě celý odpoledne a nezdá se mi, že by tu bylo tak plno. Mohli bysme se jít třeba projít na kolonádu. Měla by přece zpívat,“ zacvakala řasami natřenými namodro a vykouzila naivní těšení.

Tak tuhle sklopit nebude problém. Ani se nestihla znudit. Na kolonádu!

Proti hotelu Bellevue Olga Stehlíková

„Nebylo to zlý. Dva pod par,“ ukázal přes fairway k bílé vlaječce, znače to důlku... jamky, opravila se s úsměškem. Bílá vlajka, mír. Nestřílejte.

„To bych nikdy nezvládla,“ promňoukla. Však ona taky nestřílí. Na tohohle ještínýho snobskýho cucáka nebude opotřebovávat svý lesklý zbraně. To si nechá na večer – jednoduše, rafinovaně. Pifinky pifinky paf! Čelist sklapne naprázdno. Teď se jí to nechtělo promýšlet, taktika pro tuto noc si ji najde sama jako klíště hostitele.

Oblékla se, jak soudila, že je vhodné, tedy zářila bílými šaty a teniskami Nike, pěkně se odráží od zeleného trávníku. Chodí za ním jak ratlák, dva kroky vzadu. Předpokládá správně, že si ji zapsal jako další z husiček na jedno použití? Když mistr rozvažuje a markýruje budoucí ránu, raději ještě couvne. Toho valčíkového přešlapování před bílým míčkem! Toho soustředění kvůli prašť jako uhoď! Nevadí, večer uvidíme, kdo s koho, ušklíbla se vědoucne v duchu. Ale cigaretu bych si dala. Nechtěla „pokazit dojem“, takže je nechala doma. Cigaretu se ke kačence nehodí, k té snad

sit na sport kalhoty s pukem, lakované boty a k tomu kšiltovku a triko s límcem! Něco jako Ichtyokentaur. Omšelá sláva někdejšího snobství pro starší a prachaté cizince naroubovaná na rychlené zbohatlíky.

Ne, tak to není, to jsem přehnala, propleskla se v duchu, nekažme si hru, takhle na to nemyslet. Ale, chachá, pičing a čiping, to nemá chybu. To první bez starosti obstarám sama! Bacha, abys nepřišel o jamku!

Co chvíli nadhazuje bílou kabelku na holé ruce. Jen rtěnka, mobil a peněženka. To se neshoduje se vzorem husička, zkrabátila v duchu hezký obličej – což ovšem mistr sotva může vědět. Nebo to tuší, a proto se tak divně nakrucuje? Něco prokouk, že se pomalu vyzouvá z rutinních pokusů o džentlmenství?

„Nemáš už žízeň nebo hlad? Táhle je moc dobrá restaurace, dáš si víno, já počkám na pokoj,“ zakomponoval do toho ještě tajnosnubnost. Na pokoj – no, uvidíme, štípli si oba pro sebe skoro v též moment. Možná čekáš, že budu tanečně přešlapovat jako teď ty, až bude recepční významně cin-

„Jak chceš. Já jsem tu jenom od toho, abych plnil tvý přání. Chceš kolonádu, máš ji mít. Tak tě zvu na horkou čokoládovou oplatku a Rudolfův pramen.“

Neprotestuje, tupě následuje, to už skoro nudí mě. Chci jí vůbec ještě? Ale jo, ta prdel je dost dobrá, nechal ji předejít a prohlédl si, co už znal. No, uvidíme. Snad nebude krájet krevetou nožem.

Odešli ke greenu, dívala se na něj z profilu, jak patuje. Jednou teniskou lehce čutla do toho jemného trávníčku: „Ne!“ zařval mocným hlasem. Neukočirovala své zvedající se obočí. „Nezlob se, ale tohle teda vážně ne,“ dodal už zklidněně, když se mu zdálo, jako by v její tváři bleskl stín výsměchu. Malinká bouřka rozvlnila trávníček.

Dostala chuť to tu celé podupat. Představa, jak tu nahá běhá v obrovských pohorách a pročesává ty drobné husté vlásky, byla pro tu chvíli opojná.

„Promiň, já nevěděla,“ pošeptala se sklopenou hlavou. Nehty si trochu zaryla do dlaně, a tak i úsměv vytlačila. Otočil se k ní zády a zamračil se na bakuli putteru, ani jeho mumlání ale neslyšela.

Hřiště se táhlo jak smrad přes lázeňsky uzívané lesoparky. Bavilo ji pozorovat za jeho zády sviště, kteří vystrkovali rychlé hlavičky z nemožných míst - jako delfini kroužili okolo lodě příležitostných párů. Puk puk - vynořovali se neočekávaně z moře úzkostlivě zeleně a vzápětí mizeli. O mistrovské údery nejevili valný zájem. Coby plnoprávnější obyvatelé hřiště než nazežhlené puky měli navrch už jen tím, jak dobře znali, co je vespod.

Co nevzhledných kořínků, nepravidelných děr a zatuchlin se tam povaluje, co zatracených bílých míčků opatřených prostými nadávkami, se chechtá v křoví, co plastových lahví ukazuje vypouklá břicha ve vypigleném rybníčku s rákosem...

Cítila v nich spiklence, kteří se mistrovi řehotali tím víc, čím rychleji unikali jeho pohledu. Vůbec je nezaregistroval. Stihla od nich vždycky ještě uhnout očima, než se otočil, aby si užil její obdivný pohled po každé druhé ráně. Fantastické, jsi prostě úžasný, četl v jejích očích. Pipinka, ale to by nemuselo až tak vadit - co prožívám u večere, to mi vrátí v posteli. Z takových už se nejednou vyklubaly pěkný dračice. Víno často ani nebylo nutné - ačkoli on by si byl leckdy počkal na západ slunce se skleničkou chillského opřený o tepané zábradlí balkonu hotelového pokoje, ony už se na něj sáply jak masožravky.

Slupl by mě jak malinu - „ta je v mý značkový kapse, už když jí ozářím svezma vybělenejma tesákama?“. No, tak to uvidíme, kamaráde. Aby ses místo maliny nezakuckal vraním okem.

Přešli k písčitému oválku. Malé hrabičky připravené pro úpravu písčeka na tom správném místě ji už opravdu dojaly. Málem vyprskla, musela to rychle přehrát do vtípu. A ten, co ji napadl jako první, se přesně hodil. Ještě než ho vyslovila, smála se nadvakrát.

„To jsi slyšel, co dělá blondýna s uchem na skříni?“

Docela ho to otočilo od chystané rány. No to snad nemyslí vážně! Ona je fakt úplně blbá - proboha doufám, že tohle nehodlá provozovat i v restauraci při večeři..., to jsi slyšel? - ještě tenhle stupidní řečnickej začátek. Ne, neslyšel! A slyšet nechci!

„Ne, to jsem neslyšel,“ podařilo se mu zkorigovat mrazivý tón.

„Po.. poslouchá Kabáty,“ konečně mohla úlevně vyprsknout. Nejdřív se rozchechtala do předklonu, pak si musela sednout na bobek a držet se za břicho. Smích ji držel v pařátech, rozpumpoval ho navíc výhled na jeho bílé ponožky v extrovních botách - všimla si, že na špičce té levé se zachytilo kulaté psí hovno. Vybuchla v nové vlně. Začlo se jí chítit děsně čurat.

„Ha ha,... cha ha“ udělal s námahou. Nakonec mu ale přišla v tom dřepu tak směšná, že se rozesmál sám. Oba se vlastně chvíli docela upřímně chechtali.

V autě si předtím ještě přezul nohy z tenisek do golfových lakovek, ukázal bělostné ponožky, mimoděk se podívala na své boty, snad se to smí, tenisky na takové hřiště, vypnul CD s Carerrasem, počkal, až vystoupí, a jedním magickým fuknutím na jakémisi ovladačku spustil taneček sklápění zrcátek, zamykání dveří, vypínání světel, to vše za tichého čírikání a pobzukování elektroniky, která představení plynule řídila. Musela se tomu obdivovat, zatoužila zacvakat si sama aspoň dvakrát dokola jako David Copperfield. Podívala se mu do tváře - měl tam napsáno totéž? Zpívající kolotání. Magnety se poprvé otočily tou správnou stranou a tomu se musela v duchu usmát: mohli bychom si s tím chvíli vyhrát, třeba by se ukázalo, že není takovej kretén, zasmáli bysme se, uvolnilo by to ten těžkej zarezlej zámek nudy, jedno jestli hraný, nebo faktický. Nuda k uzívání.

Neměl tu členství, ale nesmyslný peníz za vstupné zaplatil bez mrknutí oka. Představovala si, kolik pipinek už sem zatáhl, seznámil se svými údery a výbavičkou a kolika z nich stříhal před očima dvoukřídlou prkenicí, aby si prohlédly různé kovy jeho kreditek - tu v butiku, kde pořizuje lehounký šátek, tu v krásné restauraci po lanýžích, tu ráno na recepci hotelu, když už se přestává snažit.

„Vážně to nezkusíš?“ namířil na ni ještě jednou hůl, „nic na tom není, jen trocha cviku,“ skromně se uculil jako šampion, co po výhře mluví o štěstí. Dneska mi to prostě vyšlo, nic víc na tom není. Měl jsem jen štěstí. Taky jsem tvrdě trénoval celou sezonu a jsem vážně rád, že jsem svým fanouškům mohl předvést pěkný golf. Děkuju všem. A pusa do dlaně poslaná vzduchem k tribunám.

„Vážně ne. Ale tu skleničku bych si dala.“

Příště sem už nikoho brát nebude. Tahle je navíc vážně ještě o něco nudnější než ostatní, drží se za mnou jak lokaj a bojí se, abych jí snad nepraštil holí jak nákej ňouma. Ani jsem si pořádně nezahrál, a zrovna mi to šlo! Ale ty bílý šaty jí dost sluší, závany větríku jí je lepší na zadek. Počkal si, až se otočila proti větru - bílý tanga, to vypadá nadějně. Tak skleničku by si dala...

Uvidíme, jestli vůbec tuší, co pije. Abych zas neházel perly sviním - vzpomněl si na orosené lahve, které na něj čekaly v autoledničce. Ne, za to archivní mi tahle low quality nestojí..., jak se vlastně jmenovala ta bruneta v černých kalhotách, pátral v paměti, jméno se mu ale nevybavovalo. No nic, to je jedno, tý jsem ho měl otevřít, uměla popsat barvu i buket, dalo se s ní povídat o odlescích světle na hladině sklenky, uměla se usmát, když použil správný vinařský termín. Prezence umu s ní nabývala smyslu. S touhle je ho škoda. Zalitoval, že ji vzal na takovou vzácnost - golf v lázních, vezu ji přes půl republiky, a přitom by na ni stačila snad i matějská. Spraví to Mikulov, před-

loňský sběr, a camembert s hroznem. Jestli ona ho vůbec zvládne nakrájet. S trochou disgustace si představil její nehty, jak se snaží odloupnout tučný sýr od talíře.

„Dobrá, tak už tě nebudu trápit,“ pohládl ji po rameni. „Pudem si dát tu sklenku.“

„Supr,“ zachrastila.

Vešli do baru. Ve dveřích ho málem předechnala – musel ji chytit za loket, aby mohl vejít první. Nešla si ani sednout a rovnou běžela na záchod, do ruky mu předtím vecpala bílou kabelku. Připadal si jako idiot, před personálem. Pomačkal ji v dlani a šel si sednout k vzdálenému stolku. Tohle divadlo už snad stačilo. Doufám, že si nebude objednávat jako první, lepší jí předechnat. „Zatím si dáme to martini, pro mě bez olivy, slečně jí tam můžete nechat. A přineste mi vinný lístek.“

„Prosím.“

„Ty už jsi objednal?“

„Jenom aperitiv. Co budeš jíst?“

„Zvěřinu, takže červený, pokud si teda nechceš dát rybu, ale na mě se nevaž, sedmičku klidně vypiju sama.“

„Tarapaca – Pinot Noir Red?“

„Moc ovocný. Wente Savignon Blanc 1998. Nebo Mikulov, pozdní sběr?“

„A. Hm. Nepodíváš se do lístku?“

„Ne, pamatuju si, co tu mají.“

„Ty už jsi tu byla!“

„Mám si dát zajíce nebo raději to srnčí s brusinkama?“

„Ty brusinky.“

„Jak dlouho hraješ golf? Počítám pět šest let?“

„Odmalička. Takže asi dvacet. To nejspíš nemám brát jako kompliment...“

„Promiň, golfu já, jak vidíš, nerozumím. Takže mi odpusť.“

„A jak dlouho ho hraješ ty?“

„Prosim?“

Dojedli, složili příbor, zaplatil, odjeli topolovými alejemi k centru. Chodníky lemovali němečtí lázeňští hosté, kalíšky z růžovo-zlatého porcelánu Thun se nadouvaly prameny různých teplot. Kolonáda prskala barevné pramínky unaveně kopírující Vangelisovu produkci. Znuděná brigádnice jim prodala dnes stou padesátou třetí teplou čokoládovou oplatku za pět káfé. Vymíjeli cedulky se škrtlými psy z profilu a rovněž přeškrtlou doutnajícím cigaretou. Přehlédli ruský kostel po levici. Nevstoupili na upravený trávník, nýbrž posadili se na lavičku. Zpomalili za koňským spřežením s narychlo stlučeným rachotícím soukolím. Kočí s trvalou zamlaskala do biče. Nebylo jim zle, mluvili o všem možném. Přistihla se s nevolí, že se s ním doce-la nasměje. Její oči se mu pojednou zdály házet chytréblesky. Počí-

til trochu ostych a lehce znervózněl, když měl vyprávět, mluvila totiž rychle a dobře. Překvapilo ji, že se jí jeho pozornosti začaly zdát přirozené, bez kšiltovky mu to slušelo, chytil ji kolem boků, za kost, která vpředu trochu vyčnívala.

Prošli dlouhou halou k recepci. Venku se dělaly rozmilé červenáky. Dortíkové domky různobarevných fasád nakrucovaly štukové ozdobičky. Mlčky čekali asi deset minut na recepčního.

„Ja, bitte? Aha, dobrý večer... Ale to jste měli přijít trochu dřív než v deset hodin, vážení... Je lázeňská sezona, jak jste si jistě povšimli, takže bude trochu problém.“

„Každý problém se dá jistě vyřešit,“ položil pravou ruku na naditou levou kapsu letního saka.

Ulízaný padesátník s motýlkem zachrastil dvěma klíči na kroužcích s měděnými oválky a číslem: „To nebude nutné,“ na jednom stálo 105, na druhém 323. Beze slova sledovala, jak se symmetricky kinklají na posledních člancích jeho ukazováčků, lokty se opírala o mramorovou desku. Upřeně jí hleděl na levý spánek, ale nevrátila mu to, tak se musel obrátit zpátky k recepčnímu: „Dvoulůžkový pokoj by se nenašel?“ zašeptal. Recepčí procházeli tuční Holanďané v pumpkách a s brýlemi.

„Ale samoz...“

„To nebude nutné, pane Kingl,“ přerušila ho.

Ani trochu se nezarazil: „Kdyby se ti chtělo dát si se mnou na pokoji ještě trochu vína a pokračovat v povídání, budu rád. Vezu sebou výborný archivní, můžem posedět na balkoně.“ Povytáhla trošku ramena, hezky se usmála a odkráčela k výtahu. Počkal, až se zavrou dveře a na baru do sebe hodil panáka bourbonu.

Na pokoji nejdřív zkontrolovala koupelnu, pak pustila televizi, zas ji vypla a pustila rádio, naladila si BBC. Vyzula se z bot a kopl je do rohu. Prsty si osušila do vysokého koberce. Hodila sebou na postel a dívala se chvíli do stropu, pak šla znovu do koupelny.

V pokoji sundal kalhoty, složil je podle puků a vytáhl z nich pásek, sako přehodil přes opěradlo naditého křesílka. Hodil sebou na postel a koukal chvíli do stropu. Pod zády ho něco tlačilo, byl to bonbon v papírové krabičce, ten si nechá napotom. Otevřel autoledničku, ještě se z ní zimou kouřilo, usmál se do jejího obsahu. Jednu vytáhl a otřel kapesníkem. Nalil si do skleněného kalíšku z koupelny. Přinesli mu nakrájený sýr, který dole objednal. Vynesl si křesílko na balkon a s požitkem se do toho pustil.

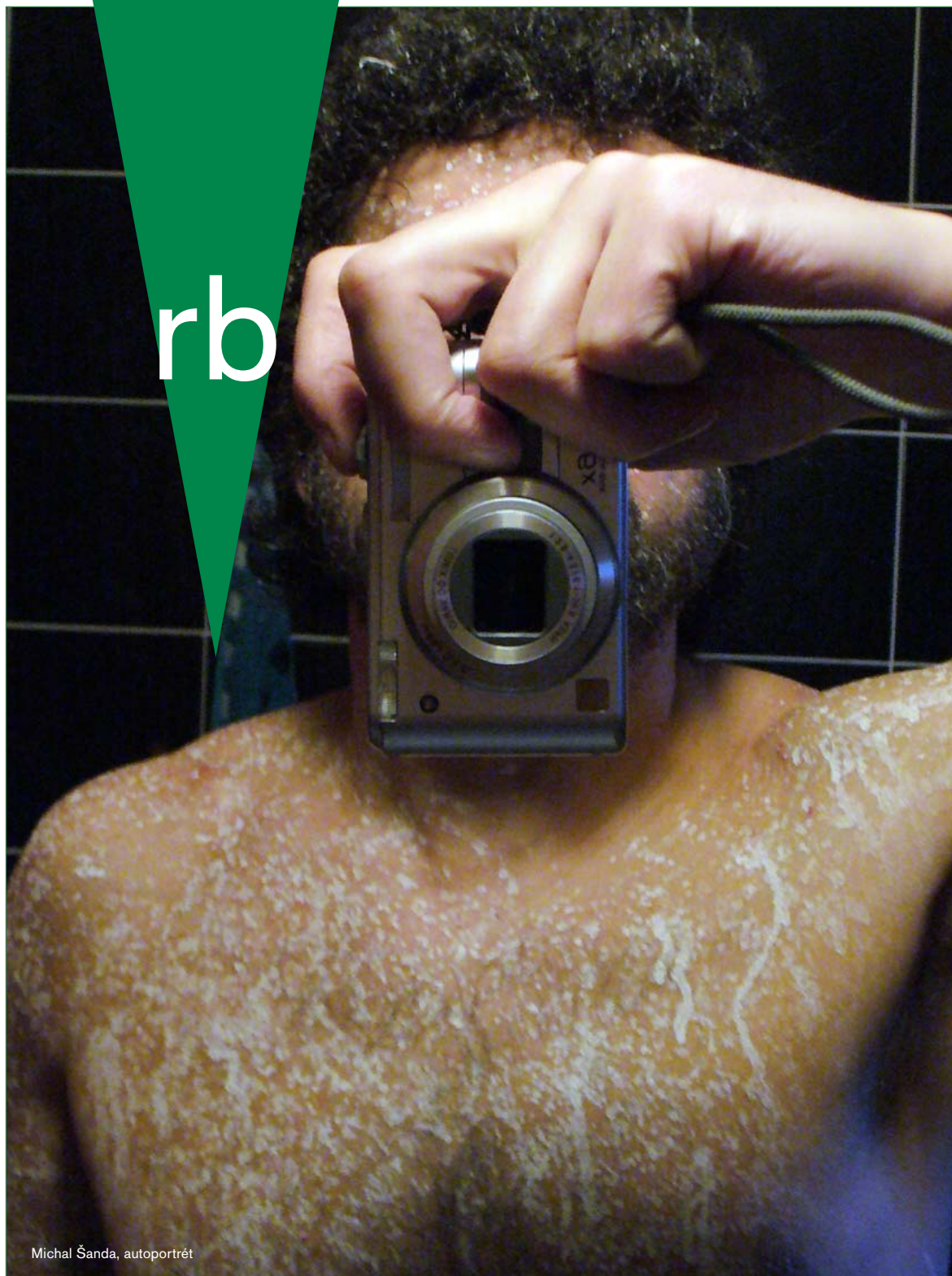
Před zrcadlem si sundala náušnice, rozpustila vlasy a prohrábala je, zkontrolovala lak na nehtech a pleť na nose, snědla bonbon z papírové krabičky. V zařukání nic zlého netušila, opravdu, byly to jen její kufry. Z malého plastového pytlíčku vytlačila oranžový koupelový gel a osprchovala se. Zabalila se do velké bílé froté hotelové osušky, nazula si velké bílé froté hotelové pantofle. Na balkoně s požitkem vyfoukla namodralý kouř proti oknům penzionu Bellevue.

e

rb

Jak prali
prádlo u Šroubků

Michal Šanda

Michal Šanda, autoportrét

Prali ho takhle jedinkrát, ale všechny čtyři Šroubkovic děti si to budou pamatovat nadosmrti. To bylo tehdy, když máma Šroubková onemocněla a byla ve špitále na operaci a táta Šroubek zůstal s dětmi docela sám.

Děti ovšem zneužily jeho dobrácké bezradnosti a po celý ten čas zlobily.

Ukrutně

vyváděly,

křičely,

lhaly,

pošťuchovaly se,

štípaly,

kousaly,

plivaly,

mlaskaly,

odmlouvaly

a sprostáčily.

Táta Šroubek se nemohl dočkat, až se máma Šroubková z nemocnice vrátí domů.

Uplynul týden a pořád nic.

Nastaly komplikace, říkal doktor.

Neděste se, nic vážného.

Zato u Šroubků to vážné bylo a začínalo přituhovat.

Děti přímo dryjáčnily.

Máma, která by jim dala pár pohlavků ležela v posteli s teplotou v podpaží a hadičkou v nose a parchanti zatracení byli jako utržení ze řetězu, až jim došlo prádlo. Tonda sáhnul do šuplete a bylo prázdné. Nebyly v něm žádné další čisté ponožky. Marina si pokecala nanukem sukni a neměla na zítřek novou.

Co s tím?

Muselo se vyprat.

Táta Šroubek neměl ponětí ani jakým čudlíkem se pračka zapíná, nejdřív si byl nucen prostudovat návod, ale potom to šlo jako po drátkách. Do odměrky nasypal prášek, nalil aviváž. Radši víc, ať to voní. Ještě kapku.

Dvě;

a pračka

byla připravená,

zbývalo nandat do bubnu prádlo. Co se ale nestalo – Tonda zmuchlal svoje staré ponožky do koule a očividně si spletl pračku s košem na basketbal a mrštil s nimi přes celou koupelnu.

Ruda

červenými trencemi mával před očima Barboře.

Učinná korida.

A dost!

Táta Šroubek zvýšil hlas málokdy, ale jak teď křik, zůstali štaf. Nejdřív vejrali s otevřenýma pusama, co bude a potom se každý musel postavit před pračku jako před faráře u zpovědi. Marina vložila do pračky sukni: já sukně jsem poštívala Rudu proti Tondovi, kvůli

mně vznikla ve středu ta strašná rvačka mezi bráchama. Ruda hodil do pračky triko a to řeklo: já tričko jsem ukradlo z penálu Barboře propisku. Barbořina špinavá šála doznala: zatajila jsem čtyřku z angliny. Tondovy ponožky zas přiznaly, jak to bylo včera s těmi rozbitými talíři. Jako poslední přistoupil k pračce táta Šroubek, vhodil do ní ručník a řekl: házím ručník do ringu. Pračko, už se neperme navzájem. Naše prádlo budiž zase čisté, z krverváčů ať jsou altruisté. Nato zmáčknul čudlík a pračka hrkla: amen.

e
rb

Peter Huckauf

Setkávání přes

bliothek
schreitende

Pal
i:

Wernsdorf

Budyšín

Proj

- Stad
- Stad
- Sorl

Proj

1.4.

Rea

- Sac
- Mit
- Lite
- und
- Ker
- tscl
- Aus
- Vor
- Ko
- Ver
- Da
- Ko

VLASTNÍ ŽIVOTOPIS

Narodil jsem se v květnu 1940 v Bad Liebenwerda u ČERNÉHO HALŠTROVA (Schwarze Elster – přítok Labe). Moji rodiče pocházejí z protikladných krajín: matka z Gelsenkirchenu (v Porúří), otec z dolnolužického Döbernu (Derbno).

Německé velikášství opovrhující lidskými jedinci v letech 1945 a 1947 znamenalo pro moji rodinu brzký konec. Jako sirotek jsem vyrůstal se svým o tři roky mladším bratrem u babičky v Gelsenkirchenu. Po základní škole a učilišti telekomunikací jsem absolvoval tříletou vojenskou službu (Nörvenich / Kaufbeuren) aniž bych tušil, že jsem tomu mohl zabránit.

V roce 1964 jsem se přestěhoval do západního BERLÍNA.

O deset let později jsem opustil svět techniky (připadal mi stále více jako monstrózní lidské pomýlení) a začal se věnovat knihovnictví. Až do roku 2003 jsem pracoval jako knihovník v americké pamětní knihovně (dnes Centrální a zemská knihovna Berlin).

Zážitky z dětství prožitého v přírodě mezi LABEM a NISOU, a časné podněty od mého otce keramika, podporily můj zájem o výtvarné umění a literaturu.

V roce 1964 jsem zveřejnil své první literární a vizuální práce. Deset let po skromných začátcích v různých německých časopisech a novinách (SRN, Západní Německo, Rakousko, Švýcarsko), v almanaších, antologiích, galeriích, katalozích, uměleckých knihách, muzeích a časopisech, následovalo období plodných setkání, vzájemných výměn myšlenek a přátelství s mnoha uměleckými osobnostmi.

Od roku 1981 vystavuji své fotografie a vizuální poezii na samostatných nebo skupinových výstavách mj.

V Berlíně, Dessau, Kasselu a Kaliningu.

V roce 1975 jsem začal bádát po zničené rodinné historii. Odjel jsem do NDR, nejprve do Dolní Lužice k příbuzným mého otce. V oblasti Cottbusu (Chotěbuz, Chósebuz), ve střední Lužici kolem Schleife (Slepo, Slěpe) a v Horní Lužici kolem Budyšína, jsem objevil nejen LUŽICKÉ SRBY s jejich tisíc let starou kulturou, ale především lužickosrbské stopy v příbuzenstvu ze strany mého otce.

V časopisu *chimaere*, založeném roku 1987, zveřejňuji informace, které ve zdejších médiích postrádám, a to informace o dění na poli POEZIE u nejbližších střeoevropských sousedů.

Od roku 1990 se pravidelně účastním Mezinárodního svátku lužickosrbské poezie, přičemž jsem osmkrát četl své básně mimo jiné také v českém Varnsdorfu, v tamní městské knihovně. Díky kulturním vztahům LUŽICKÝCH SRBŮ se slovanskými sousedy jsem poznal polské, české a slovenské umělce a spisovatele.

Některé mé básně byly přeloženy do polštiny, hornolužické srbštiny, dolnolužické srbštiny, češtiny a ruštiny. Poetologické texty mi vyšly přeloženy v hornolužických, polských a slovenských médiích.

V poslední třetině 20. století jsem byl několik let členem Německého svazu spisovatelů a Nové společnosti pro literaturu Berlin (NGL). Od roku 2007 jsem členem Svazu lužickosrbských umělců.

Mým básnickým vzorem je mi do dnešních dnů **Velemir Chlebnikov** a s ním spojený KUBO-Futurismus v Rusku. V posledních 17 letech se mi polští spisovatelé stále více jeví jako INDIVIDUALISTÉ – a: v **Poezii** neexistuje hierarchie!

ČERNÝ HALŠTROV

jak to mám zvládnout
s ledy plujícími
bolestmi povinností k trpělivosti
co poškozuje žábry

jak to mám zvládnout
není tu proud
pro houf ryb
není cítit mávání perutí
pták bez ozdob
který se už nikdy nevrátí
mnohem raději nahradím
prchavý list ve větvích

jak to mám zvládnout
není tu proud
bolest přibývá
řádnou hejna ptáků
a povinnost cvičit trpělivost

jak to mám zvládnout
se vzdálenými satelity
jeden list se cítí spřízněný
s vesmírem

jak to mám zvládnout
v tomhle ruchu
ledu bolesti a poškozených žaber
borovice je připravená
pro poslední hejno ryb
ptáci se již uskovňují
utichají

jak to mám zvládnout
v této netrpělivé době
opovrhovaný
vojevůdce bez vojska
s přemrštěnými cíli

jak to mám zvládnout
bolí mě každé zvířecí počínání
a žiji poškozenou povinností
kéž se ztratí

ó svatý rozumě
ruku na srdce
pro nás není žádné nahoře ani dole

jak to mám zvládnout
unáší mě led
srdce ryb
se zaplétají do větví
co čeká ptáky
a lidi
kteří se utápějí v maličkostech

*Přeložili Milan Hrabal
a Ilona Martinovská*

STROMY

darujte mi svůj
vše přetrvávající stín
kolem poledne
v nejlepších hodinách srpna

když bílá postava zjeví se v polích
a máchá srpem
účtující se svou obětí

budte mi střechou
marnotratníci světla

zamávejte mi
listy

vy lnem oslněné
děti vesmíru

zachvějte se
hojící se ranou

poslouchejte
dýchám

Přeložil Milan Hrabal

NJEBJESKA KOZA

Fridel Schmidt-Wincklerovi

mektáme
protože je to potřeba
aby nám neusnul jazyk

klejeme
protože nebe je daleko

oslavujeme
jenom soumrak
v němž se denně znovu nalézáme

už dávno se zatemnil náš duch
v bláznovství

všech

no

chtít vědět

bezpočet chybných závěrů
brání vidění

přijímáme svinčík nakydany
kolem prasat
jež svými rypáky mří
ke žlabům

řádíme dál
jako zhýralci

začínám pochybovat
protože si uvědomuji
kdo ještě stále jsme

*Přeložili Ilona Martinovská
a Milan Hrabal*

3

se sebou
jsem méně
abych byl

s tebou
zrcadlově obrácená
se neustále odhaluji

ale musím se
věčně podřizovat
věcem

oddělují mě
od mého chtění

vstupují před mé nestabilní obrazy:
vory soužení

pohánějí mé snažení
činí mě váhavým

zatímco postupně opouštím břehy
a ruším

*Přeložili Frank Zeinar,
Veronika Zeinarová a Milan Hrabal*

HIERARCHOID

svým kořenům nemohu utéci
nic by mi nebylo vzdálenější
než abruptce
nikdy bych si neporadil
s cynickou obsluhou výtahu
která se vyhýbá rovinám
kvůli horizontu

na nějž není spoleh
horizont přece nechystá úkryt pro ni
potřebuje ho sám pro sebe
ovšemže jako náhradu
za temnou celu
bez příčiny

a proč jen
to neustále nahoru a dolů
tahle nejsměšnější mizérie
pod nebem
kde neštěstí se pokaždé svede
jen na prehistorii

už dávno bych byl umřel
kdyby mě opustily moje posvátné potůčky
můj nepřetržitý rychloprogram
moje všechno

nebo bůhvíco ještě:
má rovina

*Přeložili Milan Hrabal
a Ilona Martinovská*

KŠÍŠOWKA

protože stříbrná řasa se mezi proklínáním
a voláním vodních lidí cítí jako doma
hledám
navzdory hloubce slz
ještě není klid
dokončen lem drhlen a žábry

*Přeložili Ilona Martinovská
a Milan Hrabal*

MEZUMROKA

průpovídky labského burlaka

1
ach má magnetická anomálie
srdce nepřítel nikoho
nehledej
najdi

2
Užovka
vzdálená příbuzná
z linie ubývajících

3
když uslyšíš šibala
tady je moje hospodářství
začni kopat

4
pryč s blatníky
lháři
autisti

5
SVĚTLO –
barde hluč

kdo ví jak dlouho ještě
bude dštít síru drak

co výmluvný krov nazývá
dědičnými břemeny chatrčí

6
kuckající krkavec
rozřal mi čelo ve dví
za ním mi vyrůstá
mladý:
faun

7
přemýšleje o kopytech –
Vlast nemůže existovat

r
dokud budou hierarchisti čím dál víc b á nit v němčině
s
přeju jim býčí mávnutí červeného šátku

8
pak se zas odevzdávám
víru kukaččení
které své lety za přežitím
vydloubává z cizích smrtí

9
ještě než se setmí
žádné slovo se nechce stát strachem

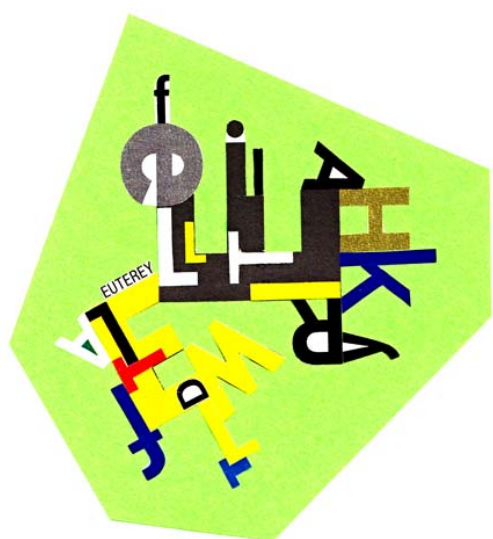
úskok –

jedárna
půlírna
pastmůra
můj původ mi je cizí

tím se nic nemění
na osudu ptáků stmívání –

úsko úsko

10
tak jako mě dřív provázel svobodný duch ohně
vstoupím dnes do neznámých míst své Lužice

11

dětská šibaliáda:

nedotknutá světlonoška v zeleném

která mi teď zmijími slovy otevírá své srdce

*Přeložili Markéta Bábková a Milan Hrabal***MOJE MATKA, LABE**

na zábradlí smolíček ještě nedosáhne

ale naproti mu připlouvá už jedenáctý vor

nálož lží doblbla

Omoc je u toho

flirtuje aniž by se zazelenala

otevře se až doroste

ten na koho chce svalit vinu

se má jmenovat Blahobij

zima v Sedmačtyřicátém byla ledová

*Přeložili Ilona Martinovská**a Milan Hrabal***ZEMĚ POHANŮ**

ty který se jako hledač pokladů

vyhýbáš blízkosti hranice

ty který z nepochopitelných důvodů zíváš

když slova rozpouštím na slabiky

a zaříkávám hlásky

ty který mi nebudeš ani jeden

jediný okamžik naslouchat

ohrnuješ zrudně

svůj nesnesitelný čenich

ty který s odvráceným pohledem stále zno-

vu

slepneš a nenávidíš

- musíš nenávidět -

máš

Strach

*Přeložili Frank Zeinar,**Veronika Zeinarová a Milan Hrabal***Z MUŽAKOVSKÝCH PAHORKŮ I**

lidé mizejí jako vesnice a řeky

jako

Guslica

marně hledáš její jméno

zdá se že nikomu nechybí

natož aby ji hledal

vyhaslá historie

kde byl její pramen

kdo viděl její vzácnou podobu

její třpytivou tvář -

Lužice ty

nikdy nevysychající kniho pověstí

stále mě napájíš z písčité půdy
chimér a šifer

jsem k ničemu

mimoň

co se sem kdysi zatoulal z Błobošojc

vy tam zvenčí to nemůžete vědět

když lehkomylně znevažujete gizary

ztracená Guslica

a vy bez klíčů

jímá mě hrůza

proč tu jste -

uctívějme řeky

*Přeložili Ilona Martinovská**a Milan Hrabal*

PODVÍČKOVÁ

jitro jen: září
proč mně

a není pokrytec
vždycky jiný
smlouvající
falešník

ach haldy opřené o vrátka pláství
bezstarostní nikdy neurčují svůj majetek sami
jedou v zaběhlých kolejích
a jsou zapálení přiměřeně
až vlašně

Ty mě ale teď vidíš jak zářím
Polednice
holka pohanská
kdo tebe posílá

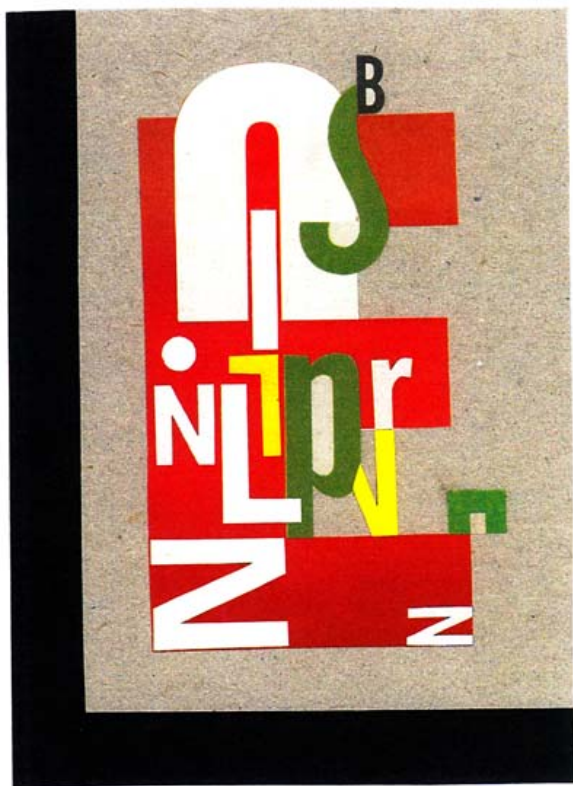
bonzové mají osud po ruce
pro každý opovážlivý náznak vzplanutí

lesk říkájí
a zívají z ledovcových přehlídek

děvenko
ke komu se přikláníš TY
nevidíš ten chaos současnosti
ten sliz
ten rozmach trýznitelů

příliš pestré
se mi zdá TO
jen: jitro

*Přeložili Markéta Bábková,
Ilona Martinovská a Milan Hrabal*

RÁNO U ZLÉHO KOMOROVA

zas bagry konejší krajinu
jako kdyby ji někdo právě teď umlčel
předčasná rakev v bahně

protože věčnost
kterou se kýmsi shora
dává poučení
je nedobře nalaďeným příběhem

vytrpět ne víc
než obvykle
teď ji smí rušit každý

kdyby tak člověk snesl
že nad ním už není
nikdo

tak by konečně
získal své Já
a vydobyl
kus vlastní budoucnosti

Přeložili Nikola Mizerová a Milan Hrabal

PŘI POHLEDU NA ÚDOLÍ PŮVODNÍHO VELETOKU

s pohledem obráceným dozadu
jako člověk odloučený
ze střepu přehlížím vzdálenou historii

a ode dneška se chci vzepřít
zlopokroku
vanou daleké

vlny
luk

tři bekasiny paběrkuji v bahně
v pomalu zanášeném pásmu
labského břehu

kdybych teď zavolal přes řeku
nikdo by mě neuslyšel
neboť jsem

VŠEHO
-míra já sám

s pomalým prouděním u ústí Halštrova
hnědouhelný šlem
proč nevidět

v této pustině triaskou mušli
zbyví
co vám zatemňuje obzor

vzpomeňte nálezu jalové země
začni

Listerfehrdo
opět květ

Přeložil Luboš Příhoda

METELICE

rovnovážně jako žádná jiná bytost působí
na pozorovatele jeho tělo klouby
ač tak křehké si neodpočinou dřív

ve než bude uvěřitelný každý úder kopyt
ti připadne jako útočiště a mořské vzepětí
rozhoupe hřívu bělouši zůstaň tu já se toulám

Přeložili Frank Zeinar, Veronika Zeinarová a Milan Hrabal

DOPIS A BARIKÁDA

co vypadá jako vítězství
kterému se chystáš podlehnout
z hlavy se ti valí řádky
bezústně logickému
je viditelné poselství
nevyslovitelné spust

uchovám si tvůj obraz
na kterém mi odečítáš
přání z očí
přání které mi nikdy
nesplníš

Přeložil Milan Hrabal

POZNÁMKA K HANDRIJI ZEJLEROVI

foneticky přechází jméno LOHSA

do jména SALZENFORST –

jen kdyby nebylo „h“

toto příliš německé

dechem povznesené **H** –

co nám jazyky předhazují

co zadržují

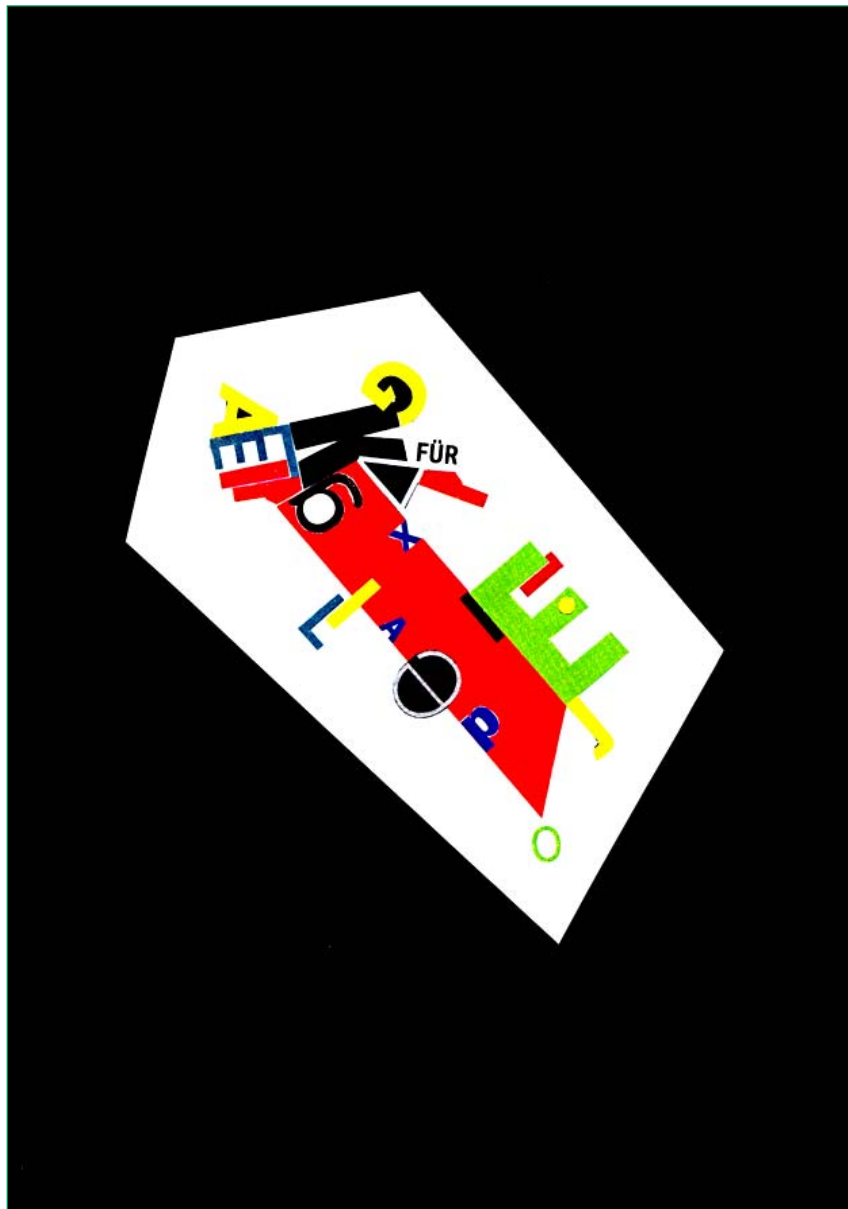
před čím ochraňují

pokud nás neohrožují –

mluvit znamená osvobození

obohacení

Přeložili Ilona Martinovská a Milan Hrabal

POZNÁMKY K BÁSNÍM

ČERNÝ HALŠTŘOV: Černý Halštřov (hls. Čorny Halštraw, něm. Schwarze Elster) – řeka v Německu, pravostanný přítok Labe, který protéká spolkovými zeměmi Sasko, Braniborsko a Sasko-Anhaltsko. Pramení jižně od města Halštřov (hls. Halštraw, něm. Elster) a protéká městy Wojerecy (něm. Hoyerswerda), Zlý Komorov (hls. Zlý Komorow, něm. Senftenberg) a také Bad Liebenwerda (rodné město P. Huckaufa).

STROMY: Bílá postava – polednice bývá v Německu také nazývána jako weise Frau (bílá žena).

NJEBJESKA KOZA: Njebjeska koza (něm. Himmelsziege) – „nebeská koza“, lužickosrbské lidové pojmenování vodního ptáka, bahňáka bekasiny otavní. Říká se mu tak pro typické mekavé zvuky, které vydávají samci chvěním ocasních per při střemhlavém letu během obletování teritoria.

MEZUMROKA: Mezumroka – „mezi řekami“, název používaný v 10. století; později je takto označováno území mezi Labem a Černým Halštřovem.

RÁNO U ZLÉHO KOMOROVA: Zlý Komorov (ls. Zlý Komorow, něm. Senftenberg) – město na jihozápadě Dolní Lužice (Braniborsko) nedaleko hnědouhelných dolů rekultivovaných na Lužická jezera.

PODVÍČKOVÁ: Polednice (hls. připolednica, dls. pšezpólnica, něm. Mittagsfrau,) – ve slovanské Lužici bytost, která o polednách vyhání z polí lidi jako kdysi např. česká žithola nebo kosířka. Někdy i u nás zaskakovala za polednici, která je však, podobně jako klekánice, démonem času. Seká lidi srpem, případně kosířem, do nohou, v horším případě může neposlušný člověk přijít i o hlavu.

Z MUŽAKOVSKÝCH PAHORKŮ: Mužakovské pahorky – geol. Mužakovský vrásový oblouk (něm. Muskauer Faltebogen), geologická zvláštnost v Dolní a střední Lužici.

Guslica (něm. Guslitza) – na starých mapách zaznamenaná říčka ve východní Dolní Lužici v blízkosti obcí Gozdž (něm. Gosda) a Derbno (něm. Döbern), která pravděpodobně vlivem dlouholeté těžby hnědého uhlí zmizela (vyschla).

Gizary (něm. Gieser) – výraz pocházející z hornolužického jězor (bažina, jezero, močál), označuje krajinu nápadně zvlněnou v důsledku geologického dění v hnědouhelném Mužakovském vrásovém oblouku.

KŠÍŠOWKA: Stříbrná řasa – překlad básníkovy neologismu (silberalge), který připsal pohádkovému Spreewaldu (hls. Blōta).

Kšišowka (něm. Kzschischoka) – přítok Sprěvy (hls. Sprjewja, něm. Spree) u dolnolužickosrbské obce Huštaň (něm. Wüstenhain). Název je odvozen z názvu obce Kšišow (něm. Krieschow). V roce 1937 byla říčka přejmenována na německé „Greifenhainer Fließ“. Dříve byla bohatá na vodu, která poháněla mnohá mlýnská kola. Také dávala jedinečnou chuť legendárnímu pivu Wüstenhainer Waldschlösschenbier. Dnes je symbolem ničení přírody člověkem. Těžba uhlí u Malině (něm. Greifenhain) a umělé zásahy do vodního hospodářství způsobily v 60. letech její značný pokles. Koncem 70. let byl její původní horní tok definitivně zničen, nad Huštání byl odkloněn, vysušen nebo zničen těžbou uhlí. Následně zde byla vybudována čistíčka vody. Dodnes se do Kšišowky musí přidávat voda, aby říčka nevyschla.

PŘI POHLEDU NA ÚDOLÍ PŮVODNÍHO VELETOKU: Listerferda – část města Zahna-Elster v Sasku-Anhaltsku nedaleko Lutherova města Wittenberg. Bekasina – viz báseň Njebjeska koza.

POZNÁMKA K HANDRIJI ZEJLEROVI: Handrij Zejler, něm. Andreas Seiler, (1804–1872) – lužickosrbský básník, národní buditel a evangelický duchovní, autor básně Na sersku Lužicu, dnešní hymny Lužických Srbů (Rjana Lužica).

Salzenforst – lužickosrbská obec Slona Boršé v okrese Budyšin, Zejlerovo rodiště.

Lohsa – lužickosrbské městečko Łaz v okrese Budyšin, kde Zejler zemřel.

Zpracoval

Milan Hrabal

e

rb

Vesmírem je žena Anna Brikciusová

Evoluce

vyvíjí se do věcí nevidaných

smutný kiwi focen být nechce

Věčné vyptávání

výhrůžky řvané vně krbu
pěstí do zdi

šílený běh za krátkou krat,

protože hranice
řežou látku, řežou do hrudi
ve vzteku nebolí

Svatojánské světlušky

noci vyčkávají
se stmíváním otvírají oči
božské šampaňské

za času náletů
slaví, z tulipánů pijí

Přistání

v moři,
které se bouří

zlost má, zuří
plive na maják

Královy rozmary

tu se nudí
hlavy padají

tu rád by v zimě jahody
putuje se na Sibiř

jaká to nerozvážnost!

tu se mu zachce ženy Krále z jiného kraje
má ji mít

válku jakbysmet

Vesmírem je žena

Měsíc je muž

Dítě Kometou

čas spánku v Bermudách

Hra

krátce, dlouze
táhle

vykřičník
velké písmeno, otazník

krok dopředu
na stranu a zpět

dívá se
oči zavírá a spí

Dlaněmi svírá z kotvy lana

létá vzduchem kyvadlovým pohybem
patami se odrazí jednou zprudka

lýtka v pěně růžové
krajka košile se trhá na hřbetech rukou
ostrý vítr rozplétá vlasy

v trávě skáče rokokový psík

Do země se studem nepropadne

nohy vrbou u vody
líce plápolají Sovětem

v hlavě klubko zamotané
u špiček střevíců papír na cucky

Sezónní řeči

co se nosí
z módy nevyjde

na hlavě máslo
klobouk, vejce, noviny

krátké, dlouhé
sukně nebo kalhoty

veverčino skákání
z politiky na šaty

pandí nehybnost
dlouhé mlčení

Překážky

ze zásady nepřekračuje
neobchází

bedlivě prozkoumá
zdokumentuje pěti způsoby

coby grandiózní finále
překážku zneškodní

Za žlutým keřem pod bílou větví

sedí brhlík
dalo by se říct vzhůru nohama
dívá se do blankytu a na svou milou,
která vidí oči jeho milující
tudiž hlavu má jako každý další smrtelník

Osmahlé tváře

vrásky ze smíchu
ostružiny na rtech
hlas vínem prosluněný

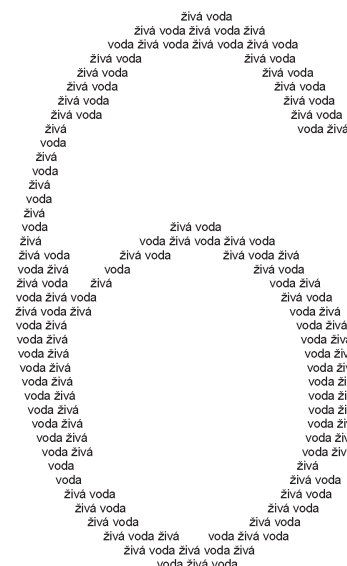
na poslech náhlý poryv větru
v očích mandle v černých olivách

Z písku do trávy

ač k neuvěření
uprostřed pouště
kružítkem Bůh změřil přesně
koberec z trávy
lesu jemný

Živá voda

Vodné zdarma, nezávid.

Zdraví 2015

Pozvánka na přednášku
Efektivního vybírání zdravotního pojištění
Téma pro rok 2015: Příklady dobré praxe

**Přednáška se koná 9. 9. 2015 ve velkém
sále č. 13 Státního zdravotního ústavu**

Účast na přednášce je pro širokou veřejnost
bezplatná. Přihlašujte se prostřednictvím
formuláře ZDE. Kapacita sálu je omezena.
Občerstvení zajištěno na místě.

Mgr.

vedoucí odd. veřejného zdraví
odborný garant akce

Experimentální poezie na téma:
22 let společných dotyků, vzletů a držko pádů.
Eva Nováková

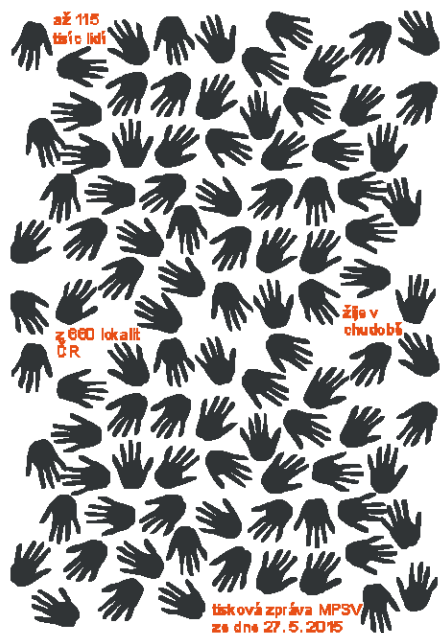
ANO – online tržbám

Od 1. 1. 2016 zavádíme elektronickou evidenci tržeb za zboží a služby.

Zaplatíte víc, vybereme víc,
aspoň v to doufáme.

Zapadnuvši

Rostete do chudoby
a nám je to jedno.

Vzdělání

Východ slunce

se nekoná

Evropské dědictví

Pussy – klec

Zavírej vrátka,
nechceš,
aby ti uletěla.

Inzerát

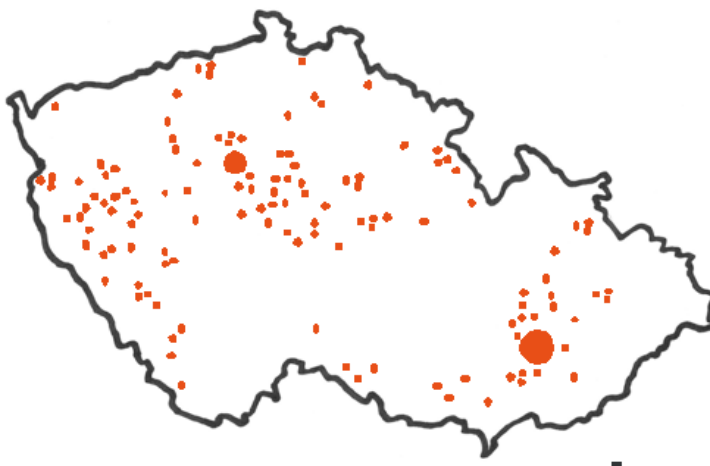
Prodám pozitivní těhotenský test.
Značka: Diskrétně

Za pět minut dvanáct
a stále v to doufáte?

Přípravy na rodičovství vrcholí
s tvým i bez tvého vědomí.

Veřejný registr nevěrných subjektů

Subjekt nalezen, nevěra potvrzena.
Máte právo být informováni.

n
árod

Alizée

V korsickém městečku Ajaccio se 21. 8. 1984
narodila francouzská popová zpěvačka
Alizée Jacotey.

n
árod

Srbská i jiná Lužice 2015 (Deník z festivalu poezie)

Milan Hrabal

Jsou to už víc než dvě dekády od chvíle, kdy jsem poprvé vyrazil do srbské Lužice na básnický festival Mjezynarodny swjedzeń serbskeje poezije. Tenkrát jsem netušil, jak podstatně změní „básnickou“ část mého života. Že právě Lužice se stane jakousi mou „emocionální pevností“. Že právě v ní budu nejčastěji hledat, nacházet a ztrácet inspiraci i jistoty.

Od té doby se mnoho událo v mém životě, v Čechách, v Lužici. Běh času nejlépe vystihuje „pohyb“ na hřbitově bílých křížů v Ralbicích. Když jsem poprvé toto zvláštní pietní místo připomínající vojenská pohřebiště, kde má hrob každý jen pro sebe (neboť „každý je v smrti sám a všichni jsou si před jejím majestátem rovni“) navštívil, bylo přední políčko plné a to zadní téměř prázdné. Loni tomu bylo přesně naopak. Proč? Místo na tamním „fararjec ladku“

Ralbický hřbitov, 2010, foto mhra

má každý jen na dvacet let. Život jde dál a přísun nebožtíků neustává...

V pátek 26. června 2015 jsem do Lužice odjížděl s hlubokou nostalgií. Jako každý rok se setkám s dílem a důležitými místy života klasika lužickosrbské literatury – tentokrát kněze a spisovatele Józefa Nowaka. Před léty předal českým čtenářům výběr z jeho díla (jako svůj poslední překladatelský opus) moravský básník Josef Suchý. A já myslel na to, jak z této knihy budu letos číst, mrtví básníci mi budou nahlížet přes rameno, hlídat každé mé slovo...

V Žitavě jsem nastoupil do Trilexu, rychlíku, co šupjádí na trase Liberec-Dráždany. Polovina pasažérů ve vagonu byla do sněda opálená. Jedni mluvili arabsky, druzí odlišnými jazyky. Ty jsem neidentifikoval. Všichni mladí, slušně oblečení. Studenti? Uprchlíci? Zdálo se mi, že jim nic nechybí. Já vystoupil v Budyšině, oni jeli

dál. Na festivalu se určitě potkám s politickým emigrantem, očním lékařem a syrským básníkem Abdelwahhabem Azzawim. Mám se ho ptát, co on o té masivní imigraci posledních měsíců soudí?

Po telegrafické návštěvě budyšínské redakce Serbských nowin se ubytovávám v penzionu Snitzel Stube. Skvělé místo: dvě minuty k bráně hradu Ortenburgu, minutu na „lužickosrbský Slavín“ Mikławš. Po kočících hlavách seběhnu k Mikulášské bráně a vítám se se „svými“ mrtvými. Nejděle – jako vždy – postávám u černé dřevěné sochy nad hrobem malířky Boženy Nawky-Kunysz. Je to už replika, protože ta první, ošetřená na přání řezbáře pouze ohněm, ztrouchnivěla. Ale i nová tvář se zemřelé krásce podobá.

Odpoledne trávím s Abdelwahhabem. Procházíme se po Budyšině, setkáváme známé. Před Serbským domem se ke mně dolní lužickou srbštinou hlásí Madlena

Z okna penzionu, foto mhra

Norbergová z Postupimi, vydavatelka básní Petera Huckaufa, jemuž jsme vloni ve varnsdorfské knihovně vydali výbor z poezie. Do rozhovoru se vmísí staříček kolemjdoucí Budyšíňan. Mluví hlavně ke mně, naléhavě, nerozumím německy, asi mi kvůli tomu laje, Abdelwahhab se usmívá a ubezpečuje mě anglicky, že to „není negativní“... Pobavilo ho, že stařík se nepustil do něj (tmavého), ale do (vybledlého, bělovlasého) dědy z Čech.

Na lavičce před Lužickosrbsko-německým divadlem se mi můj syrský kolega svěří se svým přesvědčením o rovnoprávnosti žen s muži a dalších okolnostech, které z něj udělaly „nepřítele vlasti“ v rodném Damašku. S islámem se nesrovnal, má rád pouze jednu ženu – svou manželku, a své dvě děti. Je křesťan. O svých názorech se vyjadřuje otevřeně, promítají se do jeho poezie. Dost důvodů, aby ve své domovině byl ve velkém nebezpečí.

První básnický maraton se koná ještě týž páteční večer na zahradě pod Starou vodárnou. S luteránským kostelem sv. Michala za zády a kýčovitou modřínou nad hlavou. Setkání s přáteli začíná letmým přivítáním s duší a motorem festivalu básníkem Benediktem Dyrlichem. A potom dalšími... byl by to dlouhý, poněkud samozerný seznam. Moc jsem se těšil na absolventy lipského sorabistického kursu, kteří „nás“ měli v programu. Mezi prvními dorazila moje facebooková přítelkyně Liza Stefanova - Ukrajinka z Lugansku, žijící v Polsku. S ní přišla i pohledná snědá žena středních let. Přátelsky se na mě usmívala. Odkud je? Ze Španělska? Stárneme, že? říká mi polsky. Stydím se: mé dávné kamarádce z Varšavy, Egyptfance Mariam Abdel Al, jejíž básně jsem kdysi překládal, je jasné, že jsem ji nepoznal. Zato jsem poznal usměvavou „vodnici“ Jitku Rybolovou, se kterou se s těžší potkám v Čechách a sympatickou Slovenku Renatu, jejíž příjmení jsem zjistil až dodatečně: Kamenárovou. Ale jo, chlapi mezi studenty byli taky...

Budyšíňská noc poezie začala. Nowak v mnoha jazycích – letos poprvé také arabsky. Pak defilé zahraničních i domácích básníků. Pozoruhodná změť jazyků. Většinou dobré básně, ale každý čte jedinou a to k poznání jeho poetiky nestačí. Básničky Lenka a Róža Domašcyna čtou moji básničku v dolnolužickosrbském a německém překladu. Zdá se, že působivě. Mladá kapela Deyzi Doxs zpívá lužickosrbsky a hraje solidní bigbít. Ve srovnání s loňským programem „odsejpá“, a tak na závěr zbývá ještě dost času a chuti věnovat se přátelským besedám při sklence něčeho dobrého. Básník Dyrlich dává rundu všem přítomným jako dík za medaili N. A. Gogola, kterou mu přivezli ukrajinští kolegové, manželé Tatjana a Serhij Dzjubovi. Nestihl jsem kloudně pohovořit se sympatickým kolegou z Bělehradu básníkem a redaktorem literárních novin Mičo Cvijetičem. Napravím zítra

Sobota 27. června 2015

Po lehce pozdní snídani jsem se ujal manželů Gehrischových a provedl je po Mikławsku. Hroby členů slavné literární rodiny Nawků

Mikławsk
B. N. Kunysz,
2013,
foto mhra

a nápis „intendant wjesołych serbskich wobličow“ na náhrobku Jana Bulanka jím uvízl v paměti asi nehlouběji. Také se jím líbilo, že nápis „Jutrowny puć“ na zdech Otenburgu není Ranní převrat, ale Velikonoční cesta, po které chodili dávní i nedávní Lužičtí Srbové koulet o Velikonocích vajíčka ze svahu Hrodziška na druhém břehu Sprěvy.

Kolem třinácté jsme vyrazili po stopách spisovatele Nowaka. A protože byl katolickým knězem, většina čtení se odehrála v kostelích. Tam, kde Józef Nowak zanechal nějakou stopu.

Začínáme odpoledne we Wotrowském kostele. Na tamní hradě nezbyl čas, čehož jsem litoval: tady jsem totiž před dvaceti lety poprvé vystoupil na prkna básnického festivalu a zažil svůj první veřejný trapas. Neznal jsem program, německy jsem neuměl, lužickosrbsky jsem chytil každé páté slovo. I optal jsem se Dyrlicha, kdy budu vystupovat. „Až řeknu Tvé jméno...“ Ihned po úvodním přivítání publika vyslovil mé jméno. Vystartoval jsem a vyhoupl se na pódium vedle něj. Blaženě jsem se usmíval na publikum a on už

Stara wodarnja, 2014, foto mhra

mezitím představoval ostatní účinkující. Na svou minutku slávy jsem si musel ještě asi půl hodiny počkat.

14:00

V kostelíku bylo milo. Neměl jsem žádný úkol, jen jsem poslouchal Ukrajinku Tatjanu, emigranta žijícího v Německu Ljubišu Simiče, mladé naděje domácí poezie Annemarie Hadanec a Marco Raaba, „jižního“ Srba Miču Cvijetiće, Polku Moniku Blidy, domácí Dorotheu Šolčinu a mého milovaného kamaráda, „Puškina“ Beno Budara. O Nowakovi zasvěceně promluvil farář Ščěpan Delan. Celou tuto hodinku poesie prosvětlyly dětské hlásky dívčího sborečku místní farnosti.

15:15

S deštěm v patách jsme dorazili do Miločanského kamenolomu, přesněji k hospůdce „podla“. Každoročně se tu koná sochařský plenér, po jehož skončení vždy přibudou nové sochy. Liják nás vehnal pod obrovskou celtu. Pod ní jsme poobědvali chlebičky darované budyšínskou nemocnicí a vynikající místní guláš. Nerovnosti v zažívacích cestách jsme odstranili domácí pálenkou Miča Cvijetiće. Mezi posledními kapkami (deště) jsem vyrazil za „pařezovými“ tvářemi řezbáře Alojse Šolty. Zde jsem objevil jednu z (jak jinak) krásných příslušnic košaté rodiny Nawků. Šikovná řezbářka, na jejíž jméno jsem se zapomněl zeptat. S ní mi (zvesela) utekl veškerý zbývající čas a jako obvykle jsem k autu dobíhal jako poslední.

17:00

Na vyvýšenině nedaleko obce Smochčice stojí nejsevernější (měděný) pomník věrozvěstů Cyrila a Metoděje. Před ním jsou stylizované kamenné kříže nestejné velikosti. Když se postavíte zády k sousoší a čelem do krajiny, kříže se postupně vzdalují a mizí v zemi. Díváte-li se ovšem na oba veliké muže, kříže putují směrem k nim a ze země se vynořují. Tenhle nápad lublinského sochaře Dobrosława Bagińského, autora „pomníku

Budyšínská noc
poezie, foto mhra

Tři imigranti,
foto mhra

Řezba A. Šolty,
foto mhra

Pomník milénia,
foto mhra

Kříže se propadají do země,
foto mhra

Čtu
lužickosrbsky.
Radworský
kostelík, foto
A. Azzawi

Dudák Nawka,
Njebělčice, foto
mhra

druhé milénia“, mě nepřestává fascinovat.. Bohužel přitahuje pozornost nejen věřících křesťanů nebo turistů. Původní knihu z ruky Metodějovy před časem nějaký lapka odřízl a nejspíš prodal do sběru, a ještě předtím (zřejmě) místní náckové poničili informační desky.

Svá básnická vyznání věrozvěstům, nám a širé Lužici odevzdali Berlíňan s lužickosrbskými kořeny Peter Huckauf, Černoheřec Igor Rems a vedoucí osobnost kvalitní německé revue OstraGehege Peter Gehrisch.

18:00

V radworském starém kostelíku bylo příjemně sucho. Seděl jsem hned vedle historických varhan, nádherného kusu, z něhož dýchala slavná minulost. Nowakova báseň „Povstaňte Srbové“ zazněla opět v několika jazycích – kromě dvou „domácích“, tedy lužické srbštiny a němčiny, také slovensky (Ladislav Volko), rusky (Dmitrij Dragilev) a konečně arabsky (Abdelwahhab Azzawi).

Po sympatických dvojčatech Benjaminovi a Maksymilianovi z rodu Nawkových nadešla i moje chvíle: četl jsem svou loňskou báseň věnovanou likvidovaným lužickým vsím česky a lužickosrbsky (!). Tady na venkově, před převážně staršími lidmi, to byl pro mě silný zážitek. Zvláště, když jsem viděl, že mě pozorně poslouchají a potleskem akceptují můj český přízvuk. Sympatickými písničkami nás mezi čtením občerstvovala dolnolužickosrbsky mluvící Marion Kwicojc.

A čas zase poskočil. Jako v úvodním slovu faráře Delana: v časech Nowakových byly v Radworu dvě vlakové zastávky a tři kostelíky. Dnes už sem nevedou koleje a nádražíčka slouží jiným účelům. Ale kostelíky slouží lidem k setkávání s Bohem stejně jako před mnoha lety.

Někdy po 19. hodině

Njebělčice se sympatickým wjesnjanostou (ach ta jména) a smutným selátkem, jež

celé rozpálené (spolu se soudkem vychlazeného piva) čekalo na naše hladové (a žíznivé) žaludky. Zbylo pro mě místo vedle polských studentek a učitelek. A s tou nejbližší jsem zavedl řeč (možná ona se mnou). O literatuře a tak. Ještě zajímavější byla Monika Blidy. Zнала všechny mé oblíbené polské bigbítové „zespoly“ z let „raz-dva“, a dokonce i mnohé písničky! Poláci si své národní hudby (a kultury vůbec) velmi považují a dbají, aby neustále žila. Takový „zimní hit“ skupiny Skaldowie „Z kopyta kulig rwie“ prý před Vánoce zní z rádia místo „Merry Christmas“... Gurmánské a kulturní občerství ukončila tma a déšť. A polská żubrowka na rozloučenou...

Neděle 28. června 2015

Pod duchnu se dostávám až po půlnoci. Ale ještě předtím kajícně odpovídám na smsku

od mé ženy. Píše mi, že sedí s babičkou na lavičce a užívá si poledního slunce...

Před pátou ranní jsem se probudil, ale vstávat se mi nechtělo. Napsal jsem básničku o „rodném prachu“, kterou nedokážu vyhodit, ale ani zveřejnit. Zabrало to. Probudil jsem se do slunečného pozdního rána. Snídani jsem stihnul.

Před obědem jsme se vypravili s Abdelwahhabem na Hrodziško na protějším břehu Sprévy. Na mostě jsem si vzpomněl na povodeň v roce 2010. Zkoušeli jsme se tehdy tudy vracet s básničkou Jitkou N. Srbovou právě z Hrodziška: vzedmutá hladina Sprévy už trochu klesla, lidé vynosili zničený nábytek před domy. Prošli jsme... Dnes není po tehdejší katastrofě ani stopa.

Pokochali jsme se exkluzivním výhledem na Ortenburg, navštívili hrob lužickosrbského buditele v 19. století Jana Arnošta Smolera. Na pokoji v penzionu jsme pojedli z mých železných zásob z domova: český chléb, český salám, česká jablka...

14:50

...vyrazíme do lužickosrbského muzea na závěrečné čtení, jež je součástí derniéry výstavy fotografií Karla Vouka z Celovce (Klagenfurt) nazvané „Satkula nebo (s)tvo(ře)ná krajina“. Nemilosrdný pohled na ničivé dílo těžební společnosti Vattenfal a jejích předchůdců. Snímek s vizí možné budoucnosti Berlína je vtipný i děsivý. Scénář našeho čtení je postaven tak, že si dvojice básníků čtou navzájem překlady – mou partnerkou je Měrana Cušcyna.

Večer mohu konečně více pohovořit s Mičou Cvijetičem. Domlouváme se na nějakých překladech. Večere na rozloučenou je vydatná a ti, kdo se jí mohli zúčastnit, nelitovali. Léta už vstřebávám atmosféru bilancování, loučení, rychlé domlouvání další spolupráce, ke které většinou už nedojde. Sejde z očí... Letos se budu zase snažit. Víc než kdy jindy.

Z večere odbíháme s Benediktem Dyrlichem a Jankou Rögnerovou popřát čerstvě zvolenému starostovi Budyšína. Po dvaceti letech starostování Christiana Schramma (CDU) byl do funkce zvolen Dyrlichův partajní kolega, sociální demokrat Alexander Ahrens. Třesu mu pravicí, on Varnsdorf zná, přijede se, coby hokejový fanda, podívat na nový krytý zimní stadion. Kulturu Lužických Srbů prý také podpoří.

Budyšin Ortenburg

Aw. Azzavi,
foto mhra

Budoucnost
Berlina, foto mhra

Rozloučení
lehce
úsmevné,
foto mhra

Za soumraku vyprovázím Róžu Domašcynu na náměstí, kde na ni čeká manžel. Poslední objetí s Róžou (zůstaneme v kontaktu!), chlapský stisk ruky jejího manžela – letošní festival vbíhá do finíše.

Pondělí 29. června 2015

Poslední snídane s těmi, kdo ještě včera neodjeli. Konečně si „popovídám“ se Serhijem Dzjubou. Teprve dnes zjistil, že jsem Čech, a měl velký zájem o spolupráci. Tak jsem zvědav.

Loučím se. Nejprve s lidmi, poté s městem. Usmířen s časem loudám se kolem hradeb Ortenburgu, sekám fotky, záseky pro paměť. Po snímku kočky vedle psího obrázku foťák zhasíná. Lituju toho na hřbitově, kam se jdu rozloučit se „svými“ – nacházím totiž náhrobní desky spisovatelů Marji a Jurije Mlynkowých. Před lety se jejich hroby vytratily a najednou... Konečně

jsou zase vedle sebe alespoň jejich jména vytesaná do kamene. Musím si znovu přečíst Marjinu vynikající knížku Dny v dálce! Kdyby tak brzy neumřela, prý by zcela jistě umělecky překonala klasika Jurije Bržana.

Opouštím penzion. Pokoj uklízí česká učitelka, která se před nedávnem přestěhovala s manželem do Budyšína. On má skvělou práci, jí české vzdělání neuznali.

Ještě rychle do redakce lužickosrbských novin, časopisů, nakladatelství... S Viktorrem Zakarem, redaktorem Rozhladu zajdeme na krátké posezení na terase před nově postaveným obchodákem. Objeví nás tu kolemjdoucí Manfred Laduš, dlouholetý redaktor Serbských nowin. Povypráví o svých četných operacích srdce, o svém cyklu článků z konce druhé světové války v okolí Budyšína a pak se jde k sousednímu stolku pozdravit s legendou moderního lužickosrbského divadla a bratrem slavného básníka Michaela Lorencem. Zakar musí zpět do

redakce a já přijímám pozvání knjeza Lorence ke stolku. Strávíme spolu příjemnou necelou hodinku. Dozvídám se mnohé o zákulisí poválečného i popřevratového lužickosrbského divadla. A v hlavě mi ani v odpoledním vlaku nepřestává znít jeho odpověď na mou otázku, co v těchto dnech dělá. „Odháním mouchy.“ Proč? „Chtějí už do mě naklást vajíčka.“ Černý humor je pro mě důkazem, že tenhle chlapík se jen tak nevzdá.

Přestupuji v Biskopicích (Bischofwerda) a pozoruji na protějším perónu dva mladé Araby. Neustále „mobilují“ a zdají se být spokojení. Ve vláčku do Žitavy střídavě podřimují a pozorují mladou, živě gestikulující nazrzlou sexy Sasku. Když v Žitavě vystupují, zaslechnu, že mluví česky a míří do Liberce...

Ve Varnsdorfu mě vítá vnuk Jiřík se svojí babičkou a mou ženou (v jedné osobě).

Konec poezie. Zpátky do prózy! Taký já mám rád...

n árod

Milan Hrabal

Krajina dětství

Věnováno Rogowu a Slepému a Róžantu

tam leží popel mé babičky
tam popel země
a voda všem nad hlavou
jako kolíbka
jako moře
ze kterého vystoupí ryby
a promění se

tak jako my se proměnili
do šedi
ve vzpomínkách leda:
modré kopretiny
pěšinku za pláňkami
kadibudku se srdíčkem
vzteklého kohouta
nafouklou žábu

komu to pomůže
když povím
co vím?

stejně už nikdo nevrátí
co bylo
stejně nikdo neuvěří
jenom já
někdy
doutám
že jsem tam byl
že jsem to byl já
a že to ještě budu já
až se tam vrátím
jednou

až moře ustoupí
hlubokým lesům a ztraceným vesničkám
až ryby odlétnou
a ptáci se vrátí do hnízd
pod vodou
schoulím se
do rodného bříska
do vajíčka

tam
k popelu babičky
k dědovi
pod první políbení
jímž byl stvořen
svět
který chci

Při loňském zazdívání Velkých dějin zemí Koruny české v Památníku národního písemnictví, foto Michal Šanda

Toto číslo končíme smutně.
Zemřel nakladatel a znamenitý muž
Ladislav Horáček

(* 17. června 1947, † 21. července 2015)

V příštím čísle (vychází 1. září 2015)

rozhodně nenajdete:

rozhovor s Janem ze Středy

šupinu pro štěstí z hlavatky ulovené Janem Werichem

Petra Čecha v dresu FC Chelsea

Nashledanou příště!
Ne za pomeňte!